דער קענעדער אדלער

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 796 Main Street.

Vol. III. No. 27. Winnipeg, Thursday, August 22d. 1912.

וויניפעג, דאנערשטאג, ט״ אלול, תרע״ב.

טהוט נאך דער ליפצין, סס׳ט זיך מיט שוועבעלער.

מערי סילווערט, א אידישע יונגע מיידעל פון 608 מעגנעס עוו. איז געוועזן אין טהעאטער און געזעהן מאדאם ליפצין שפּיעלען „די יתומה״. זי איז געקומען אהיים און בעטראכט איהר לאגע וועלכע איז ניט וועניגער אומגליקליך פון דער „יתומה״ און בעשלאסען צו נעהמען זיך דאס לעבען אויף דעם זעלבען אופן. אויסגעקליבען זיך צו בעגעהן זעלבסטמארד האט זי דעם טאג פון איהר ברודערס חופה. ארום 12 אזייגער ביי נאכט האט זי צומישט א פעקיל שוועבעלעך אין וואסער און אויסגעטרונקען. דאן האט די מיסעס, וואו זי וואהנט דערהערט א שרעקליכעס קרעכצען און נאכדעם א ברעכעניש. שפּעטער א ווילע האט די מיסעס דערהערט ווי דאס מיידעל קריכט איבער דעם פלאר. די מיסעס איז גלייך ארויפגעלאפען און געוואלט געבען איהר א גלאז וואסער, זי האט אבער געפונען די טהיר פערשפּארט. זי האט אנגעקלאפּט, געבעטען עפענען, אבער דאס מיידעל האט ניט געענטפערט. דאן האט אימיצער בעשלאסען צו צושטעלען א לייטער צום פענסטער און ווען מען איז אריין האט מען געטראפען די אונגליקליכע קאטשען זיך אין די גרעסטע שמערצען אויף׳ן בעט. מען האט גלייך טעלעפאנירט נאך דער פאליציי און דאס מיידעל איז צוגענומען געווארען אין האספיטאל וואו זי איז געשטארבען אין צוועלף־שטונדען ארום. זי האט איבערגעלאזט א בריעף אין וועלכען זי ערקלעהרט, אז די גאנצע משפחה איז שולדיג אין איהר טויט, נור מעהר פאר אלעמען איהר יונגסטער ברודער.

קענעדא מוז זוכען נייע מארקעטס פאר איהר תבואה.

דאס איז די בעהויפּטונג פון האנ. קאולדער, מיניסטער פון פּובליק ארבייט אין סאסקאטשעוואן, וועלכער זיין בעזוך אין וויניפעג דיזע וואך. אויב דאס נערעטעניש פון די פעלדער זאל זיך ענדיגען אזוי גוט ווי מען האפט און עס איז ניטא קיין אורזאכע עס זאל זיין אנדערש, דאן וועט קענעדא קענען צושטעלען ענגלאנד די גאנצע תבואה וויפיעל זי דארף שוין דיזעס יאהר. און אויב דער סכום תבואה זאל זיך האלטען אין איין פערגרעסערען ווי ביז יעצט איז ניט ווייט די צייט ווען קענעדא וועט זיין געצוואונגען צו זוכען נייע פלעצער אבצוזעצען איהרע פּראדוקטען.

היסטארישע דאקומענטע פערמויערט אין ת״ת.

ווען די שפּעטערדיגע דורות וועלען אמאל צונעהמען די געביידע פון דער נייער תלמוד תורה וואס בויעט זיך יעצט וועלען זיי געפינען פאלגענדע דאקומענטען וועלכע וועט זיי געבען א בעגריעף ווי עס האבען געלעבט און ווי אזוי זיינען געווען ארגאניזירט די אידען פון וויניפעג צו דיזער צייט. 1) די געשיכטע פון דער אידישע געמיינדע אין וויניפעג וועלכע איז געדרוקט געווען אין דעם „איד״, 2) א ליסט פון אלע מנדבים פאר דער תלמוד תורה, 3) א ליסט פון אלע דירעקטארען פון דער תלמוד תורה, 4) א ליסט פון אלע שוהלען, סאסייעטיס און לאדזשען מיט קורצע בעשרייבונגען פון זייער געשיכטע, צוועק און די נעמען פון די ערשטע צוויי אפיסערס, 5) א נומער „דער איד״, א נומער „דאס אידישע פאלק״, „טאגעבלאט״, „קענעדער אדלער״, „דזשואיש טיימס״ (קאנוועגשאן נומער), אידישע סירקולארס פון דער צייט, א אידישע פלעג, דער טשארטער פון תלמוד תורה און א ליסט פון אלע קינדער און מלמדים פון תלמוד תורה. דיזע אלע דאקומענטען זיינען פערחתמ׳עט אין א צינק קעסטיל און פערמויערט אין ווינקעל שטיין פון ת״ת.

די הארוועסטערס קומען אין די טויזענדער.

ווי יעדען יאהר אין דיזער צייט קומען אהער אן מענשען אין די טויזענדער פון דער איסט און סאוט וועלכע ווערען באלד צושיקט אין אלע ווינקלען פון דער וועסט וואו די אנפראגע אויף פארם ארבייטער איז גרויס. עס זעהט זיך אבער ניט ארויס אז עס זאלען פעהלען דאס יאהר מענשען, ווייל די איסט האט דאס יאהר קיין גערעטעניש און ברויכט דערום קיין ארבייטער.

קלארענס דאראו פריי.

בעת דער בעוואוסטער מעקנאמארא קייס איז געהאט ארעסטירט געווארען בערט פרענקלין פאר זיין פרובען אונטערקויפען איינינע דזשורי לייט. פרענקלין האט זיך מודה געווען, האט אבער געזאגט אז דאס האט איהם געהייסען טהאן דער בעריהמטער ארבייטער לאיער קלארענס דאראו וועלכער איז באלד ארעסטירט געווארען.

פארינען שבת איז אין לאס אנדזשעלאס פארגעקומען דער טרייעל און עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז דיזער ארבייטער פריינד איז געווען א קרבן פון זיינע פרינציפּען און איבערגעבענהייט צו דער פרייהייטס בעוועגונג וואס עס האט זיך ניט געלוינט איינגע קאפּיטאליסטישע דעמאגאגען און ה׳ ק. דאראו איז פריי געשפּראכען.

נייע אונרוהען אין כינא.

אין כינא קומט ווידער אמאל פאר א ברידער קריעג צווישען דער נארד און דער סאוט.

אנגעפאנגען האט זיך עס פון דעם וואס די סאוט איז ניט געווען צופריעדען מיט יאן שיקיי׳ס רעגיערונג און האט געוואלט ארויפזעצען אויף דער פּרעזידענטען שטוהל דעם בעוואוסטען דאקטאר סאן יעט הזשין. יאן שיקיי האט זיך דערוואוסט דערפון און האט גע׳הרג׳עט איינינע אנפיהרער פון דיזער פערשווערונג. יעצט האט סאן יעט דזשין צונויפגענומען אן ארמע פון 100 טויזענד מאן און געהט נעהמען ראכע פאר דעם פערגאסענעם בלוט.

טויזענדער פאמיליעס פערלאזען די שטעדט און זוכען שטיצע ביי די קאנסולאטען. אויך די פרעמדע זיינען ניט מעהר זיכער, עס איז אויך ניט זיכער מיט זיין לעבען יאן שיקא זעלבסט.

פראפעסאר שליכטער וועט אנאליזירען אונזער וואסער.

די פּאבליק יוטיליטי קאמישאן האט איינגעלאדען דעם בעריהמטען וואסער עקספּערט פּראפעסאר שליכטער פון וויסקאנסין יוניווערזיטי צו אונטערזוכען אלע קוואלען פון וואנען מיר בעציהען וואסער ווי אויך יענע קוועלען וועלכע ווערען רעקאמענדירט צו געברויכען. ער וועט ארבייטען צוזאמען מיט איינינע בעריהמטע אינזשעניערען און וועט דארפען צושטעלען זיין אויספיהרליכען רעפּארט פון וועלכען עס וועט אבהענגען דער בעשלוס פון דער שטאדט ווי צו לייזען די וואסער פראגע.

די אונגארישע רעגיערונג פלאנעוועט ארייינצוטראגען אין פארלאמענט א ביל וועגען געבען שטים רעכטע צו פרויען.

דער קענעדער עזות פנים

ערשיינט דעם 10טען סעפּטעמבער מיט דער מיטווירקונג פון י. רייז (משה נאדיר), י. אדלער (הוזק׳ס איניקעל), מרדכי דאנציס (ר׳ מרדכי׳לע), ה. גאדעלמאן, א. ל. בּאראן און אנדערע נוּיארקער הומאריסטען.

די אבטהיילונג פון מאנטרעאל וועט איבערגעבען ווערען צו מ. ל. האפּפרין פון וויניפּעג נעהמען אנטהייל די ברידער פראסאוו, א נארה ענדער, על דאטפּת, יענקעלע עזות פנים און שמשון דער גרויסער און מר. וויניק.

נ. סגל׳ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פּלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז.

טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עווענוּ.

GLICKMAN BROS.

אגענטען פון זינגער מאשינען.

גראמאפאנס, פּיאנאס, פארטס א. ז. וו.

צופריעדענהייט גאראנטירט.

390 פּריטשארד, פּהאן סט. דזשאן 426

זעהט אטרובּין׳ס אדוו. אויף פּיידזש 2.

ערשטער אידישער ריעל עסטייט אפיס אין דער נארד ענד.

ווער עס האט הייזער אדער לאטס צו פערקויפען, אדער ווער עס וויל קויפען; ווער עס וויל בייטען לאטס פאר הייזער אדער פארמס, זאל זיך ווענדען צו

ב. ראבינסאן און זאהן

אין 292 1-2 סעלקירק עווענוּ פהאן סט. דזשאן 2445

נעמען אן הייזער צו פערענטען און רענטען. שבת געשלאסען, זונטאג אפען

רעזידענס 539 פּריטשארד עווענוּ פהאן סט. דזשאן 737

9)

קאנטראקטארס און בילדערס.

אונזער נאמען איז אייך א גאראנטיע פאר רעאלע ביזנעס.

פייפערהענגערס אויפמערקזאם!

מיר האבען אויסגעקויפט א גרויסען, פּראכטפאלען סטאק פון 5,000 דאל. וואל פּייפּער פון די שעהנסטע און נייעסטע דיזיינס. דאס וואל פּייפּער פערקויפען מיר אצינד צו 50 פּראצענט ארונטער דעם דאלאר. קומט צו געהן און זעהט די דיזיינס. וועט איהר זיך איבערצייגען אז איהר קענט יעצט האבען א גרויסען בארגיין.

M. Donner & Co. 847½ Main Street

בלוז נאך דריי טעג.

האט איהר צייט צו איינשפּארען 50 פּראצענט ווען איהר בעזוכט דעם ריעזיגען סייל אין דער

גרענד קלאדינג קאמפּאני

800 מיין סטריט.

אום אייך צו פערזיכערען אז דאס איז ניט קיין פייק סייל ווי אנדערע מאכען, איז דער בעסטער פאקט דערויף דאס אונזערע ווינדאוס וועלען זיין אפען און איהר וועט קענען בעטראכטען די ארטיקלען און זייער בילינגע פרייז. אויסצושרייבען דא די פרייזען איז אונמעגליך, ווייל מיר האבען טויזענדע בארגיינס וואס יעדער ארטיקעל וועט פערקויפט זיין צו 50 פּראצענט ארונטער פון דאלאר. געדענקט אז די „גרענד קלאדינג קאמפּאני״ אונטער׳ן יעצטיגען מענעדזשמענט, מאכט איהר ערשטען סייל, ווייל איבער׳ן שניידער סטרייק אין מאנטרעאל איז אונז ערשט איצט אנגעקומען אונזער געארדערטע וואארע פאר דער גאנצער צייט און אום צו מאכען רום מאכען מיר יעצט דעם ריעזיגען סייל. וואטשט אונזערע הענדביּלס און אונזערע ווינדאוס.

The Grand Clothing Co. 800 Main St.

כץ און האפמאן, פּראפּרייעטארס

ALLOWAY & CHAMPION — EST. 1879

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען.

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופריעדענשטעלען. מיר זיינען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעל שיף קאמפּאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דיענסט צו געבען אייך אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע. מיר האלטען שטענדיג אין אונזער קאסע א גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער און פערקויפען צו מעסיגע פרייזען. געלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

אללאווע און טשעמפּיאן — בענקערס און בראקערס

362 & 667 MAIN STREET — AC

די ביזי בי דזשולערי סטאר האט געמופט אין 658 מיין סט., פּהאן גערי 3024 און מיין 3417, מאקס סטיימאן, פּראפּרייעטאר

אין וואָקער טהעאַטער.

„לואיזיאנא לאו״ וועט געשפּיעלט ווערען אין די וואקער נעקסטען דאנער־שטאג, אויגוסט 22טען און פרייטאג און שבת און שבת מאטינע. דאס איז א מיוזיקאל קאמעדיע וואס איז א יאהר דורכאנאנד געשפּיעלט געווארען אין לא סאל אפּערא הויז אין שיקאגא, סאן פראנציסקא און די שטעדט ארום פּאַ־סיפיק ברעג. אין סאן פראנציסקא זיי־נען מיט ענטהוזיאזם אויפגענומען גע־ווארען די צוויי הויפּט ראליסטען סא־פא טוקער און בארניי בערנארד וועל־כע רעכענט זיך אלס דער בעזואוסטער אידישער שפראך נאכאהמער.

די שאו וועט זיין בעגלייט מיט פראכטפאל שעהנע סצענערי און קאס־טיומס, אלעס לויט דעם לאקיישאן אין ניו ארלאנס. די מיוזיק וועט זיין בע־גלייט מיט א גרויסען כאהר פון זינגערס און קאמיקערס וואס וועלען איבערדרא־שען דאס פּובליקום.

דעם 28טען אויגוסט קומט אן אנדער מיוזיקאל קאמעדיע פון גאנץ אנדער סארט מיט'ן נאמען „דהי הארטברע־קערס״ וואו דזשארדזש דאמערעל, בע־וואוסט פון „מערי ווידאו״ וועט ערשיי־נען אין דער ראלע פון'ם לידינג קאמי־קער. דאס אליין ערהעפט די ווערטה פון דער זאך. דאס שטיק איז געשפּילט געוועזן א לאנגע צייט אין שיקאגא'ר פרינצעס טהעאטער און ווערט געשיקט צו אונז מיט דער האפנונג פון גרויס בייפאל. א גרויסער כאהר וועט פאר־קומען, פראכטפאלע סצענערי און שעהנע סאנגס וועלען געהערט ווערען אין „דהי הארט ברעקערס״.

אין אלגעמיין האט די וואקער פאר דעם נייעם טהעאטער סיזאן ארראנזשירט מיט די גרעסטע און בעוואוסטע סטארס פון דער ענגלישער ביהנע. דאס בעס־טע וואס דער אמעריקאנער סטיידזש פערמאגט וועט היינטיגען סיזאן אויפ־געפיהרט ווערען אין וואקער טהעאטער. קיין געלד, קיין מיה ווערט געשפּארט, אום דאס פּובליקום צופריעדענצושטע־לען אויף'ן העכסטען אופן.

אין וויניפּעג טהעאַטער.

נעקסטען מאנטאג אבענד הויבט זיך אין וויניפּעג טהעאטער אן דער רעגולער ווינטער סיזאן מיט די פראמינענטע שוישפּיעלער אין דאס שטיק „דהי מען אף דהי האור״ פון דזש. בראדהורסט.

די קאמפּאני איז רייכער געווארען מיט איינינע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהויר־סטאן האל וועט זיין דער לידינג מאן און פרענסיס בראנדט וועלכע האט פערענדיגט א סיזאן אין בראקטאן, מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבעריגע זיינען מש. קארהוער און דזשיימס העסטערן וואס זיינען ביידע שוין דא געוועזן מיט זעקס יאהר צוריק.

סיטס ווערען יעצט שוין פערקויפט און סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

מאטינעס וועט אין די וויניפּעג גע־שפּיעלט ווערען יעדען דינסטאג, דא־נערשטאג און שבת.

אין עמפּרעס טהעאַטער.

דאָס עמפּרעס טהעאַטער אַנאָנסירט איבעראַל אַז דאָס איז דאָס איינציגע פּלאַץ וואוהין אַלע געהען. און דאָס איז גאנץ ריכטיג. דען דאָס איינציגע טהעאַטער וואו מען קען זיך אַמוזירען גרויסארטיג איז די עמפּרעס טהעאַטער וואו אַלע וואָך איז אַ רייכע פּראָגראַם פון די בעסטע אַרטיסטען אויף דער וואָדעוויל ביהנע. דאָס עמפּרעס טהע־אַטער געווינט אַלע וואָך, אַלע טאָג נייע סימפּאַטייזער און פּאַטראָנייזער, דען מען ווייס איבעראַל אַז די עמפּרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בעסטען אופן. געהט איין מאָל אין די עמפּרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פּאַטראָנייזער.

אויף נעקסטע וואָך האט די עמפּרעס פאַר אייך אַ זעהר רייכע פּראָגראַם. זעהט דעם אַדווערטייזמענט אין דיזער ציטונג און איהר וועט זיך איבערצייי־גען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפּרעס ווערט געשפּיעלט דריי מאָל טעגליך.

The Walker — Canada's Finest Theatre

3 נעכט פון דאנערשטאג, אויגוסט 22,
מאטינע שבת
די וועלט בעריהמטע מיוזיקאל קאמעדי
356 מאל געשפּיעלט אין שיקאגא

לואיזיאנא לאו

מיט דער הויפּט מיטווירקונג פון
בערניי בערנארד, סאפיע טוקער
און נאך 60 גרויסע זינגער און טענצער
דער שעהנסטער כאהר אין דער וועלט

4 נעכט פון מיטוואך, 28טען אויגוסט
מאטינע שבת
די סוקסעספאלע מיוזיקאל קאמעדיע

„דהי האַרט ברעקערס״.

מיט דזשארדזש דעמערל

WinnipeG

דאס וויניפּעג טהעאטער פאנגט אן דעם סיזאן מאנטאג אב. מיט דער פּיעסע

„דהי מען אף דהי האור״

פון דזשארדזש בראדהורסט.
אין דער פּיעסא וועלען אנטהייל נעה־מען די פראמינענטע שוישפּיעלער און
מר. טהוירסאן האל און
מיס פרענסיס בראנדט
אין די הויפּט ראלען.
טיקעטס איז שוין צו בעקומען.
אויך סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

Empress
PORTAGE AVE. EAST
Where Everybody Goes — Direction Sullivan & Considine

פון מאנטאג 26טען אויגוסט 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב.

„דהי וואלטין דרים״.
א ראמאנטישע געשיכטע פון דער סאוט מיט מאדמאזעל ווערא ניסא קאנוועל און דזשארד מעקנערי און די הייווין טריא

די בעריהמטע איירישע שוישפּיעלער.
בערניי גילמאר
אין אן איינענעם פערפאסטען איין אקטער „עי דזשאלי ראמבל טראוה אירלאנד״

א סענסאציאנעלער דראמאטיקער טריאומפף
וואלטער ה. בראון
און די מיטהעלפער אין דאס אמוזירענדע שטיק „היס פאטהערס סאן״

סעסול וופּטאן און לעאן לואיזע
אין פראכטפאלע מוזיקאלישע זאכען

לינג און לאנג
וועלען אויך גרויסארטיג אמוזירען

עמפּרעס קאפ, שעהנע בילדער.
עמפּרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.
שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פּלאַץ
פּראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פּאסטיל קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

צו גונסטען די פאריער סטייקער אין נויארק.

קאלעקטעט דורך ש. סלאיען און מר. גאלפמאן ביי מאריס נאטאנזאן 1 דאל. שמעון סלאיען, גאלפמאן, ב. פרידמאן, מאקס נאטאנזאן, ברידער קפעלאוס, סלאבאדקין, מיס פיין, לעסק צו 50 ס. אב. סטאן, שולמאן, גארעליק, לילע אומאן, מיס עפּשטיין, מיס בענסין, קאהן, אמיטין, אברמאן, חיים פראנ־שטיין, סעם גלאזמאן, חיים פעלדמאן, אב. היפּס, ב״צ בוכהאלטער, אזבעל צו 25 סענט; ספיימאן, פעניע חאנין צו 15 סענט; שוויד, פארקס צו 10 סענט; י. הערמאן 20 סענט; בריקמאן, דזש. פע־רעלמאן צו 5 סענט.

רייטס פאַר אַדווערטייזמענטס אין „איד״

פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פּיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פּיידזש יעהרליך 50 ס.
קהל'שע אנאנסען 25 און 30 ס.

THE
Canada Financial Corporation, Ltd.
Head Office: Winnipeg.

באארד אף דירעקטארס: פּרעזידענט, וואַ־לענטין ווינקלער, מ. פּ. פּ.; וויס פּרעזידענט און מענעדזשער דירעקטאר, דזשאן מעקייווער קאפּיטאליסט; סעקרעטאר און טרעזשורער, י. א. פלעטשור, באריסטער; דר. ר. מ. סימפּ־סאן, פּרעזידענט אף אמעריקאן פּאבליק העלטה אסאסיאיישאן; ב. שראגגע, מאנר פעקטשורער און דר. פּ. לאשאנס.

מיר אָפּערען איינינע אַקציעס פון דיז־זער קאמפּאניע. איינע פון די בעסטע פּראָפּאָזישאָנס. די קאמפּאניע וועט צאהלען א גרויסען דיווידענד. די אונ־טערנעהמונג איז זיכער, ראעל און פּראָפיטייבל. פאר איינצעלהייטען זיך ווענדען צו:

PH. NEY & CO.
222 Portage Ave. Winnipeg.
Phone main 1288

עס. איז כדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) **אז אטרובין בראדערס' סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,**
2) **אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,**
3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיג־סטער פּרייז,
4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוך וואָרג איז אפּ טו דייט.

אלערליי לייכטער
טליתים, מחזורים, ספרים און אתרוגים

איז יעצט צו קריגען צו בילינער פּרייז ביי

ברוך טשערניאַק

די קונים אין קאנטרי דארפען זיך צו איילען אצינד מיט זייערע ארדערס.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,
האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פּרייזען.

א נייער בעזים קעהרט שעהן
און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעס

וואוד און קוילען יאַרד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.
פהאן סט. דזשאהן 933

זינגער מאשינען אויף אויסצאהלונגען
י. פראסאוו
509 פלארא עוו. פהאן סט. דזש. 1349
גראמאפאנס, אלערליי פארטס.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכ־טע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין גיכען נעהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. Phone Main 9451

נייעס נייעס נייעס

דער גוט בעוואוסטער ביזנעס מאן ה. פענסאן און דער גוט בעקאנטער ריעל עסטייט מאן ה. שיללער האבען געעפענט אַן

אַפּ־טו־דייט אָפיס אין 854 מיין סט.

נעבען דאפרין עוועניו.

די אידישע בעפעלקערונג איז געבעטען צו קומען ווענען אלע זייערע ביזנעס אין אונזער אפיס.

דארפט איהר קויפען אדער פערקויפען ריעל עסטייט?
דארפט איהר שיפסקארטען אויף אויסצאהלונגען אדער קעש?
דארפט איהר שיקען געלד קיין יוראפּ?
דארפט איהר אינשורענס אדער מארטגיידזשעס?
אלעס קריגט איהר ביי אונז. מיר גאראנטירען די ראיעלסטע בעהאנדלונג

Fenson & Schiller
854 Main Street Phone St. John 162

נ. ב. מיר האבען אויך א בעריהמטען לאיער אין אונזער אפיס וואס וועט אייך מאכען אלע אייערע געזעצליכע פאפירען צו מעסיגע פּרייזען

אני לדודי ודודי לי.

די היברו סיק בענעפיט סאָסייעטי

דאווענט אויך היינטיגס יאהר אין איהר אייגענעם גרויסען און בעקוועמען

קווינס האלל, סעלקירק עוועניו

מיט אַ גרויסארטיגען חזן.

זייענדיג אינדיפּענדענט, זוכט די סאסייעטי קיינע פּראפיטען, בלויז אויף צו דעקען די עקספּענסעס און דערום זיינען די פּרייזען אייף סיטס ביליג, פון 1 דאלאר, $1,50 און 2 דאלאר. טיקעטס צו בעקומען אין פאל־גענדע פּלעצער: ביים סעקרעטאר ס. גאלדין, 598 פלארא עוועניו; ביי יוסף ווערער, 661 מאניטאבא עוועניו; אין ריעל עסטייט אפיס פון פענסאן און שילער, 854 מיין סטריט, אויך אין קווינס האל פון די ערשטע סליחות אן.

מיט אכטונג די קאמיטע.

נ. ב. דעם נאמען פונ'ם חזן וועלען מיר אנאנסירען נעקסטע וואך.

זוכטיגע נייעס פון פתח תקוה „כורמי התקוה״.

מיר מאכען בעקאנט אלע קענעדער אידען דאס מיר האבען אנפער־טרויעט צו מאכען אן אגרימענט מיט דער מאניטאבא ליקער'סטאר, 8—246 לאגאן עוועניו, וויניפּעג, מאנ., אז זיי זאלען האבען די אייזשענסי פאר אלע האלסיילערס ווי אויך ריטיילערס, ווייל מיר זיינען זיכער אז דורך זיי וועט פערקויפט ווערען פיעל פון אונזערע גוטע, כשר'ע ווײנען און בראנדיס וואס מיר שיקען זיי צו, ווייל ה' גודמאן און מרס. רייצין, וועלכע זיינען פון די ער־שטע פּיאנערען, וואס האבען געאפּפערט פיעל יאהרען פאר אונזער הייליגעס לאנד, וועלען געוויס אנווענדען זייערע קרעפטען צו גרויס מאכען דעם נא־מען פון אונזערע ווײנען און בראנדיס און וועלען זעהן צופריעדענצושטעלען אלע אידען וואס האבען ניט פערגעסען אן ציון און ירושלים און וועלען זיי העלפען בעשיינען זייערע יום טוב'דיגע טישען און שמחות מיט אונזערע ווײנען און בראנדיס וואס ווערען געמאכט מיט אידישע הענט.

אגודת כורמי התקוה דפתח תקוה.

Manitoba Liquor Store, 246-248 Logan Avenue, Winnipeg, Man., Canada.

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע
סייפס פייער־קאַסעס און קעש רעדזשיסטערס
פּרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.
די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערציינגען.

50 Princess St. Winnipeg, Man.

ב. י. ג.

צו מאדאם ק. ליפּציןס גאַסטראָלען.

איך דאס שטיק גופא, „די יתומה“, וועל איך זיך דאס מאל ווענינער אפּ־שטעלען. ערשטענס ווייל איך האָב שוין געהאט איין מאל די געלעגענהייט צו שרייבען וועגען דעם און צווייטענס האט מען אין אלגעמיין וועגען, דער „יתומה“ גענוג געשריבען איבעראל.

וועגען דאס דורכפיהרען פון דאס שטיק וועל איך נור זאגען אז איך האָב פיינעוואהנט די מאדאם ליפּצין אין דער זעלבער ראלע אלס „די יתומה“ אין א פיעל גרעסערען טעמפּעראמענט מיט מעהר ווארימקייט און חיין.

עס איז פערשפּארט צו זאגען אז אין וויניפּעג האט מען נאך ניט געזעהען דורכפיהרען אזוי רעאליסטיש, אזוי טאלאנטפאל א שטיק ווי דאס איז גע־ווען דער פאל מיט דער ליפּצין קאָמ־פּאני אין דער „יתומה“. עס זיינען גע־ווען מאמענטען ווען, ווי איך האָב זי שוין פיעלע מאל געזעהן אין דער ראָ־לע, בין איך איינפאך נתפעל געווען, אין אלגעמיין אבער, ד. ה. ניט אפּשטע־לען זיך אויף איינצעלנע מאמענטען, מוז איך מודה זיין אז צוריק מיט א 5 יאהר ווען איך האָב די מאדאם ליפּצין געזעהן אלס „די יתומה“ אין נויארק, אויף איהר אייגענער ביהנע, צווישען איהר געוועהנליכער קאמפּאני, אין איהר אייגענער סביבה, ניט אנקומענ־דיג נור וואס פון וואגזאל — האט זי דאן געמאכט אויף מיר א פיעל שטאר־קערען איינדרוק.

איך וויל זיך ניט גריבלען אין די אור־זאכען וועלכע זיינען פאראן גענוג און וועל איבערגעהן צום צווייטען אבענד, ווען עס איז געשפּיעלט געווארען „די טרייע ליעבע פון מ. זייפערט(?).

אויף וויפיעל מיר איז בעקאנט איז „די טרייע ליעבע“ א „בעארבייטונג“, א פעראידישונג פון „טעס ד'אובערוויל“, א ראמאן פון טהאמאס האַרדי. צו וואס מען גיט ניט אן דעם ריכטיגען נאמען פון פערפאסער און מען שרייבט דאס שטיק אין גאנצען צו מ. זייפערט, איז פאר מיר א סוד, א רעטעניש.

זאל עס אפשר זיין דערפאר וואס די דראמאטיזירונג, בעארבייטונג, אדער פעראידישעזירונג איז ארויס אזוי פאר־טאטשנע, אזוי פערבילינט און אזוי אהן טעם? זאל עס זיין דערפאר וואס דער נאמען זייפערט איז ביי אידען מעהר פאפולער אלס טהאמאס האַרדי? און אפשר דערפאר וואס זייפערט איז בכלל „גרעסער“, „העכער“ פון האַרדי'ן? ווער קען וויסען און ווער קען פער־שטעהן דעם ריכטיגען מיין, דעם אמת'ן שפּיצעל פון א טהעאטער מענעדזשער?

עס איז אבער כדאי צו ווידערהאלען אז „די טרייע ליעבע“ איז בלויז פעראי־דישט, דראמאטיזירט פון מר. מ. זיי־פערט. און דערצו זיינען אריינגעשמו־געלט געווארען א היבש ביסעל חכמות, סצענקעס און בילדער ספּעציעל אום צו געפעלען ווערען „משה'ן“.

מען מוז אבער צוגעבען אז אין אל־געמיין איז דאס שטיק זעהר אינטערע־סאנט. מען דארף זיין א מבין אום צו דערקענען די אומגעלומפּערטע אפּע־ראציאן וואס מר. זייפערט האט גע־מאכט „פיקסענדיג“ דאס שטיק.

עס האנדעלט זיך אום א מיידעל וואס איז אין דער יוגענד רואינירט געווארען פון א רייכען אויסוואורף און פון וואס זי לייקעט אזוי לאנג ביז זי סם'ט אי איהם אי זיך.

א היבש ביסעל האט זייפערט צו פערדאנקען דער מאדאם ליפּצין וואס זיין „בעארבייטעס“ שטיק קומט ארויס מיט אזא פראכט און גלאנץ. און וואלט דאס זעלבע מהעאטער שטיק געשפּיעלט געווארען פון א קלענערען טאלאנט איידער די מאדאם ליפּצין, וואלט „די טרייע ליעבע“ בעדארפט אוועקגעשטעלט זיין אין דער ערשטער רייהע צווישען שונד.

עס איז אבער גענוג געווען צו זעהן די מאדאם ליפּצין בלויז אין דער סצע־נע ווי זי פערגיפטעט איהר רואינירער און פול מיט גיפט און נקמה שטעהט זי ניט נור אהן א סימן פון חרטה, נור פול מיט ראכע לוסט און זיין נסיסה קלינגט אין איהרע אויערען ווי מיוזיק. בלויז די סצענע איז ווערטה געווען צו זעהן און אייער מיינונג וועגען דאס שטיק ווערט צורונען.

דיזע סצענע וועט דער צושויער קיינ־מאל ניט פערגעסען.

שעהן און אויסגעהאלטען איז אויך געווען דער שטומער מאמענט ווען זי שטעהט און האלט אום איהר שוועס־טער וואס קניהט פאר איהר. אויסגע־צייכענט איז אויך געווען די סצענע ווען זי דערוואוסט זיך אז איהר שטיעף מוטער האט געפעלשעוועט איהר בריף. איהרע שטילע ליידען זיינען געווען אזוי שטארק דאס דער צושויער האט אויפגעשוידעט. און אזוי דעם גאנצען אבענד. צילע איז געשטאנען ווי לע־בעדיג פאר אייערע אויגען.

ניט ווענינער קונסט האט בעוויזען מר. עליאס ראטשטיין אין זיין ראלע אלס דער רייכער שארלאטאן, וועמענס קערפּער און געזונד איז רואינירט גע־ווארען אין משך פון זיין אויסגעלא־סענהייט.

זיין ערשטער אריינקום, זיין ערש־טער קנייטש פון רהומאטיזם וועהטאג, זיין בליק, זיינע אויסגעקראכענע שי־טערע האר, זיין אויסציהען זיך אויף זיין זיץ — אלעס איז געווען אזוי רע־אליסטיש, אזוי קונסט און טאלאנטפאל דאס איהר האט געמוזט דענקען ניט אנדערש אז ער ליידעט מי יודע פון ווען אן פון רהומאטיזים און אז דאס איז ניט קיין ארטיסט, נור דאס שטעהט טאקע פאר אייך דער לעבעדיגער מאטקע טראשטשינער.

אין צווייטען אבענד זיינען אמת זא־גענדיג אלע ארטיסטען געווען אויסגע־צייכענט. מר. קאהן אלס דער רייכער וואלד סוחר איז געווען זעהר גוט אין זיין ראלע. די מאדאם שראגע איז אלס פיינעלע געווען פיעל בעסער אלס קא־ראלינא אין דער „יתומה“. דאס זעלבע וועגען מאדאם מאנע אלס די שטיעף מאמע. דערפאר איז שוין מר. מאנע'ן אין ערשטען אבענד אלס מאטיע שטרייכעל מעהר געלונגען איידער אין צווייטען אבענד אלס דער בוכהאלטער ביי גבריאל ראפּאפּארט. שולדיג אין דעם איז אהן צווייפעל די נארישע און אונדאנקבארע ראלע וואס אויף זיין חלק איז אויסגעפאלען. מר. מייזעל איז אין ביידע אבענדען געווען ניט שלעכט, דאס זעלבע וועגען מר. גראל.

בריעף קאַסטען.

א. גורעוויטש — אייערע אינטערע־סאנטע בעריכטען האבען ליידער ביז איצט ניט געקענט, אויס מאנגעל אין פּלאץ, געדרוקט זיין. מיר דענקען אז עס איז שוין עבר זמנם, אויב אבער איהר ווילט דורכאויס זיי האבען גע־דרוקט, לאזט אונז וויסען ביז מאנטאג.

ה. שילער — דאס זעלבע.

א גרופּע (קאלגארי) — 1) בעסטען דאנק פאר אייער גוטער מיינונג. מיר האבען איבערגעגעבען ר' ברוך'לען אייער בריעף, מסתמא וועט ער אין אכט נעהמען אייער בקשה. 2) מיר האבען זעלטען ווען געדרוקט שבחים וועגען אייגענע ארטיקלען און קטנען דערום אויך אייער בריעף ניט פער־עפענטליכען.

א נארעליק — אלעס וועט געדרוקט זיין, אבער אויס מאנגעל אין פּלאץ ווערט דאס אפּגעצויגען.

י. ס. (נ—עס) — אייער בריעף ער־האלטען. וועט געדרוקט זיין. זעהט דעם אביגען ענטפער.

אין „איד“, 796 מיין סטריט ווערט אנגענומען אלערליי פרינטינג צו מעסיגסטע פרייזען.

- - Professional Column - -

ד ר. א. בערקאָוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפּלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספּעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפּיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52-16

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפּלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפּיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סורדזשאן. בעפּאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס“, לאנדאן. ספּעציאליסט פאר הארץ, נערוועז און פרויען קראנקהייט. אפּיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 3 ביז 5 און פון 7 ביז 9. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פּארטיידזש עוו.

מרס. פינקעלשטיין־טעסלער

דיפּלאמירטע אקושארין

337 פלארא עוו. פהאן סט. דזש. 1098

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International Dental Parlors

עקספּערט דענטיסטען און סורדזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פּרייזען מעסיגע. מיר זיינען נעסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פּאציענ־טען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עוועניו

פהאן סט. דזשאן 2447

דוד א. מאַנהייט בעמיקער און אפּטייקער

האט איהר זיך שוין איבערצייגט אז די גוטע רעפּוטאציאן פון דער **לימא דראג קאמפּאני** איז א ריכטיגע? בעסטע מעדיצין, בילינגסטע פרייזען.

803 Main Street

נעוויזענע ראדזשערס.

פינקעלשטיין און לעווינסאָן

לאיערס און בּאריסטערס.

105 באן אקארד בלאק.

טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.

925 מיין סטריט, וויניפּעג.

אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער ציט.

PHILIP NEY

נאָטאַריוס

געזעצליכע פּאפּירען פערפערטיגט, איבערזע־צונגען אין און פון פערשיעדענע שפּראכען. נאטוראליזיישאן פּייפּערס, מערידזש לייסענס

222 פּארטיידזש עוו. פהאן מיין 1288

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאָוויטש

Flanders and Macvicar

באריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א. ז. וו.

אָפּיס 872 מיין סטריט

פהאָן סט. דזשאן 761

אינטערפּריטער ה. זאלצמאן, ב. ס. א.

Monteith, Fletcher & David

באַריסטערס און סאָליסיטאָרס

403 נאָרטהערן קראָאון בענק, קאָרנער פּאָרטיידזש און פּאָרט. פהאָן מיין 669

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פּיאנא שפּיעלען

מעסיגע פּרייזען. (25-16

פּאַטראָניזיט אונזערע אַדווערטייזערס.

ALFRED JACKSON

ליסאן גארדענס. און אינסייד סאבריווידישאן. פאר איינצעלהייטען פרעגען אין

522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פעקויפען און בייטען. מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (528

H. Leviten 619 McIntyre Block.

קאהן און מיראָוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א היים, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פּיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1962

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפּס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפּעג.

401 סעלקירק עוו. פהאָן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.
Phone Garry 706.

(5212

בוך־קיפּער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפּלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

(128 The Israelite, 796 Main St. Box 3

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופּערט סט.

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פיאנא מאווינג ספּעשיל, מעביל און באגאזש טראנספּערס. (33-16

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאָן גערי 71

דריי טהירען פון די סטארלאנד

ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדיס, פרישע היימישע קענדיס יעדען טאג. (52-15

איהר ווילט פאהרען ווי א פּריץ?

דאן קויפט אייערע האַרנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אָן אַלערהאַנד רעפּעירינג. (529

ניט געכאפּט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פארני־טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט (5210

M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

איהר דאַרפט אייך ניט זאָרגען.

מיר האבען שוין צוגעגרייט פאר אייך א גרויסען סטאק שיך פאר מענער, פרויען און קינדער.

ספּיוואַק'ס שוך סטאָר

577 סעלקירק עוועניו

די בעסטע שיך צו די בילינסטע פּרייזען

סטאפּט א ווייל.

צו די בילינסטע פּרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפּיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פּרייז. מ. גלאדסטאָן.

שיך אלטע און נייע שיך צו בילינע פּרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאָן טרענגבאַוז אין 883 מיין סט.

פאר שאו קאַרדס

וואס ברענגען איין ביזנעס, ווענדעט זיך

צ ו א

סלאָון און דעלבורג

2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.

פהאן סט. דזשאהן 156

שטענדיג פּערטיג פאר שנעלע ארבייט.

א נייע בארבער שאָפּ

האט זיך געעפענט אין 607 פלארא עוו. קאר. מעקגראגאר סט., וואו עס ווערען אויך געפּיקסט אלערליי מאשינען, גראמאפאנס און ד. גל.

(41 סעם מוראכאווסקי, פּראפּ.

חתן כלה קוקט זיך צו

וואו איהר קריגט אייערע בארגיינס אין בעסטען סארט דיימאנדס, גאלדענע זייגערלעך געסעט מיט דיימאנדס, גאל־דענע בראסלעטען א. ז. וו. אויף קעש אדער אויסצאהלען. אויב אונצופריע־דען ווערט דאס געלד אומגעקעהרט.

י. טשופּאַק 820½ **מיין סט.**

די 3טע טהיר פון גרענד אפּערא הויז.

: : זעכציג לייט געזוכט : :

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולער־נען. טולס פריי און ווידזשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לא־קיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר באר־בערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי

The International Barber College

אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

נייע אדער פיקסען

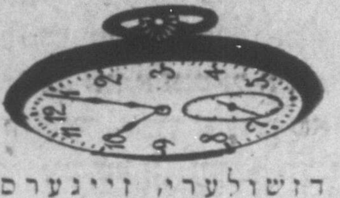

דזשועלערי, זייגערס

נ. טשערניאַק

876 מיין סטריט.

פלאָמבינג, היטינג, עלעקטריק

איך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.

איידער איהר געהט עטוואס טהאָן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353

רעפּיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (515

וואָס דאַרפט איהר?

וואהלפייפער, פיינט, הארדוואַרע, אדער אירגענד וועלכען ארטיקעל פאר בילדינגס, פיינטינג און דעקא־רייטינג — אלעס קריגט איהר ביי

א. פיינגוד

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

ל. סגל

סיין פיינטער

825 מיין סטריט

סיינס אין פערשידענע שפּראַ־כען, פיינטינג און דעקאָרייטינג

א. טייטעלבוים

532 סעלקירק עווע.

פהאן סט. דזשאהן 1265

האלסייל און ריטייל מעהל, היי, תבואה און פּראדוקטען. מיר פערקויפען בילינער ווי איבעראל, קומט זיך איבערצייגען. (43

ל. האַלפּעני

פּלאָמבינג און היטינג

ווען איהר געהט בילדען, בעראטה זיך מיט מיר.

883 מיין סטריט

אפיס פהאן סט. דזשאהן 1830

רעזידענס פהאן סט. דזשאהן 2217

L. HALPENNY

פּאַטראָנייזט אונזערע אַדווערטייזערס.

THE ISRAELITE DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY
B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.
796 Main Street Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.
Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Aug. 22, 1912.

דאָס ווערטהע פובליקום.

דער אמת איז דאס אַן עסטעטיקער וועט אפילו בינו לבין עצמו אויך זיך פיהרען ריין, זויבער און פיין; ביי דער מאסע איז אבער אננענומען אז נור צווישען לייטען דארף מען זיך אויפפיהרען מעשה „מענש". ווייסיך, וואס אין דער היים איז, ווייסט דאך און זעהט דאך קיינער ניט, „באטאַ פאַקרישקאַ". אבער ווען דו קומסט זיך צונויף צווישען מענשען, ווער שמועסט נאך פרעמדע מענשען, דארף מען זיך פיהרען עדעלער, דארפען די בעוועגונגען, די מאנערען ניט זיין עקעלהאפט, שענדליך און מיאוס.

אזוי איז עס אננענומען.

פערגעסען אבער אפטמאל פיעלע אז זיי זיינען אין דער פרעמד, אז זיי זיינען „צווישען פרעמדע מענשען" און ווען זיי פיהרען זיך דארט אויף אזוי ווי אין דער היים, מאכט דאס אויף די פרעמדע זעהר א שלעכטען איינדרוק.

מיר זאגען דאס אקעגען די אויפפיהרונגען פון דעם ווערטהען פובליקום אין די אבענדען פון דער מאדאם ליפצין'ס גאסטראלען אין דאס „וויניפעג" טהעאטער. עס איז בוודאי אונאנגענעהם, עס איז בוודאי מיאוס און זעהר ניט עסטעטיש. ווען מענשען וואס קומען אין אידישען טהעאטער הויבען אן צווישען די אקטען, און אפטמאל אין מיטען שפיעלען, אויפצוקארקעווען די פלעשלעך מיט וואסער, אדער שיילען מאראנצען, בייסען עפעל, אדער קנאקען פינאטס. עס איז ניט שעהן, ווען א מענש וואס געהט נור וואס אוועק פון סאפער הויבט זיך אן פאקעווען מיט צידה לדרך, גאנצע שקארמיצען מיט אויבס אויף די פאר שעה אין טהעאטער, וואוהין ער געהט געניסען גייסטיגען פערגעניגען. מיר חזר'ען דאס איבער — עס איז ניט שעהן, זעהר ניט שעהן. עס ברענגט אויך איינגערמאסען שאדען, ווייל ווען דער ארטיסט זעהט ווי בעת ער שטרענגט אן זיין גאנצען טאלאנט אויף ארויסצושלעפען דעם צושויער פון דער עולם הזה, פון דעם גשמיות, זיצט נאר דער צושויער פונקט אקעגען איהם און קנאקט פינאטס אדער קייעט ארענדזשעס, דער ארטיסט פערליערט זיך דאן און ווערט אן זיין בעגייסטערונג, זיין טעמפעראמענט.

נור מילא, מיאוס הייגט מיאוס מארגען, יא שעדליך צי ניט שעדליך — עס איז דאך צווישען אייגענע מענשען. דאס מענעדזשמענט פון „קווינס טהעאטער" האט שוין פיעלע מאל געבעטען, מיר האבען שוין א פאר מאל געשריבען און — עס העלפט ניט.

אבער ווען די זעלבע פינאטס קנאקער און ארענדזשע קייערס קומען אין דער פרעמד; ווען זיי קומען אין א טהעאטער, וואו דאס פובליקום וואס בעזוכט עס, פיהרט זיך אימער אויף אנשטענדיג און עסטעטיש, ווען די אידישע עסערס אין טהעאטער קומען איין מאל אין א יובל אין א פלאץ וואו דאס מענעדזשמענט האט קיינמאל ניט בייגעוואהנט קיין צווישען אקט אין קווינס טהעאטער און עס זעהט ווי פלוצים הויבט אן דאס פובליקום ארויסצוקאראבקעווען באטלס מיט וואסער, ארענדזשעס און פינאטס און מען הויבט פלוצים אן צו פראווען גאנצע סעודות — ווי, אדרבה, זאלען זיי דאן קוקען אויף אונז?

עס איז געווען א בזיון צו צוקוקען ווי — הויפטזעכליך דעם צווייטען אבענד — האט דער עולם, שוין באלד נאך'ן ערשטען אקט, אנגעהויבען צו פראווען סעודות. און וואלטען זיי כאטש די שאלעכין פון די פרוכט בעהאלטען צוריק אין די שקארמיצעס, וואלט עס כאטש קיין געפאהר געווען, האט מען אבער די ארענדזשע שאלעכין צושפרייט איבער'ן גאנצען טהעאטער און עס איז לייכט געווען ביי דער קלענסטער אונפארזיכטיגקייט צו ברעכען רוק און לענד.

איך קום גהאד זעהר אפט אין ענגלישען טהעאטער און איך בין זיכער, אז קיין איין מאל האט נאך דאס דיענעשאפט פון דעם „וויניפעג טהעאטער" ניט געהאט אזא שווערע און אזוי פיעל ארבייט, רוימענדיג נאך א פארשטעלונג, ווי עס האט געהאט די לעצטע וואך נאך די צוויי אבענדען פון דער ליפצין'ס גאסטראלען.

און, מערקווירדיג, מיר אידען זיינען דאך, דוכט זיך, ניט אזעלכע זולל וסובא'ניקעס, דוכט זיך אז אין משך פון יאהרען האבען מיר זיך איינגעוועהנט צו אן אפטען תענית: א איד האט גאר, דוכט זיך, ניט אזא „נע'שמד'טען האלדז" ער איז גאר ווייט ניט אזא עולם הזה'ניק; ביי א אידען אפדרעהען זיך א טאג און גאר ניט טועם זיין, פאסירט גאנץ אפט; ביי אונז איז בכלל דאס עסען א דבר כדי להתקיים. דערצו א מדה גשומה, א בהמיות. און דאך איז ווען מען קומט אין טהעאטער, קען מען ניט איבער'דבר'ען דעם יצר הרע אויף א פאר שטונדען; און דאך איז פונקט דאן ווען מען ווארפט אראפ דאס גאנצע גשמיות, דאס גאנצע וואכעדיגעס און מען געהט געניסען גייסטיגען פערגעניגען — פונקט דאן ערהויבט זיך דאס בהמיות און מען הויבט אן צו קארקעווען די פלעשער, צו זופען דאס וואסער, צו שיילען די ארענדזשעס, גלייך דאס וואלט געווען ניט קיין טהעאטער, נור א בופעט, גלייך מען וואלט געקומען אהער ניט אום זיך צו ערהויבען, צו פערגעסען דאס וואכענדיגע, נור גלייך מען וואלט קומען אז ער אויף א פיקניק, אויף א וועטשערע.

טויזענד מאל מעהר מיאוס איז עס ווען מען פיהרט זיך אויף אזוי אין אזא פלאץ וואו מען בעטראכט אזעלכע מענשען פאר ווילדע. מילא, מיר צווישען זיך, אין אונזער אייגענעם טהעאטער, איז וואס קענען מיר בעסער זיך העלפען? מען בעט, מען שרייט און עס העלפט ווי אן ארבעס אן וואנד. אין עס כאטש בינו לבין עצמינו, קיינער, הייסט עס, ווייסט ניט און זעהט ניט, „באטאַ פאַקרישקאַ". אבער אום נאטעס ווילען, ווען איין מאל אין א שמיטה קומט אונז אויס צו בעזוכען א פרעמד הויז, זיין אין א פרעמדע סביבה, וואלט דאך זיין ניט מעהר ווי רעכט אז דאס ווערטהע פובליקום זאל אין דער היים זיך פריהער גוט אנפאקען, אנעסען זיך אויף גאנצע צוויי, דריי שעה און ניט זיך בענעהמען אזוי אז דאס ענגלישע מענעדזשמענט זאל לאכען אין די הויפענס פון אונז. און ווען עס ווילט זיך חלילה א טרונק, איז ערשטענס פאראן א בעזונדער פלאץ וואו וואסער ווערט גענעבען לרוב און ווילט איהר דוקא סאדא וואסער, דוקא זופען פון פלעשיל, טא צו וואס מטריח זיין דאס פלעשיל אין טהעאטער אריין, ווען איהר קענט אויף'ן ארט, אין קרעמיל, דאס אויסזופען. איהר וואלט דאמיט אי זיך, אי דעם דיענערשאפט פון טהעאטער פערשפארט אן איבעריגע ארבייט און וואלט ווירקליך פערדיענט גערופען צו ווערען „ווערטהעס פובליקום".

קומט אינמיטען אמאל, אזוי אויף טשיקאַוועסט, אין אן ענגליש טהעאטער, זעהט ווי דאס פובליקום זיצט אויס די גאנצע פארשטעלונג רוהיג, שטיל אהן ששש־אַ־קעריי, אהן קולות „סידאון", אהן פינאטס, אהן פלעשליך וואסער, אהן ארענדזשעס און איהר וועט דאן בעגרייפען ווי אומגעלומפערט עס האט אויסגעזעהן דאס בענעהמונג פון די זעהר פיעלע מאראנצען שיילערס, פינאטס־קנאקערס אין די צוויי אבענדען פון דעם 13טען און 14טען ד. מ.; איהר וועט דאן בעגרייפען וואס פאר א שלעכטען איינדרוק עס מאכט דאס עסען אין טהעאטער און איהר וועט אויך קענען משיג זיין מיט וואס פאר א בעפיהלען מיר שרייבען די דאזיגע צייילען.

א. אסאוסקי.

צו דער האָספיטאַל פראַגע.

די פראגע וועלכע מיר בלייבט יעצט צו בעהאנדלען איז: אויב עס איז מעגליך ביי יעצטיגען מאמענט צו פערווירקליכען דעם געדאנק פון אן אייגענעם אידישען האספיטאל.

מבינים וועלכע פערשטעהען דעם פאך, ערקלעהרען אז מיט 50 טויזענד דאלאר קען מען אויפבויען א גאנץ שעהנעם האספיטאל וועלכער זאל פאר א גאנץ לאנגער צייט פאלשטענדיג צופריעדענשטעלען די בעדערפניסע פון דער היגער אידישער בעפעלקערונג.

50 טויזענד דאלאר איז אלזא ניט מעהר ווי צוויי מאל אזוי פיעל וויפיעל מען פערלאנגט ביי אונז אין דזשענעראל האספיטאל בלויז פאר א ווארד פון 6 בעטלעך. עס איז אלזא אין פערגלייך מיט דעם „בארגיין" וועלכען מען טראגט אונז אונטער אין דער פארם פון א ווארד, אהן ספק, קלוגער, פראקטישער און בעקוועמער.

בעסער צו ספענדען 50 טויזענד דאלאר פאר אן אייגענעם האספיטאל און זיין בעל הבית פאר זיך, איידער 25 טויזענד פאר א ווארד אין שכנות וואס וועט קיינעם ניט צופריעדענשטעלען. אזוי איז דאס אבער בלויז שיינבאר, דער אמת איז אבער אז א האספיטאל איז ניט נור גענוג אויפצובויען, ער מוז נאך אויסגעשטאטעט ווערען מיט אלערליי מעדיצינישע איינריכטונגען אזוי אז ער זאל, אבווהל אין קלענערען פארמאט, דאך זיין אין זעלבען מצב ווי דער דזשענעראל אדער סט. באניפייס האספיטעלער. אנדערש וועט עס זיין בלויז א בנין אין פארם פון א האספיטאל, אבער וועט קיין האספיטאל ניט זיין. ווייל א איד ווען ער איז קראנק, מעג ער ווי וועלען זיך בעסער ווענדען צום אידישען האספיטאל נאך מעדיצינישער הילף, מעג איהם ווי אנגענעהם און בעקוועם זיין די אידישע סביבה, א אידישע נוירס, אידישע מאכלים, דאך ווען ער ווייסט אז אין די קריסטליכע האספיטעלער זיינען בעסערע דאקטוירים, בעסערע איינריכטונגען, ד. ה. מעהר געלעגענהייט אויסצוקורירען זיך, וועט ער אהן צווייפעל ניבער געהן אין קריסטליכען האספיטאל וואו זיין געזונד איז מעהר געזיכערט.

אלס ביישפיעל צו בעשטעטיגען דיזע סברא קען דיענען דער פאקט: וואס כאטש מיר האבען דא גענוג אידישע דאקטוירים און דאס רוב אידען פערשטעהען גאנץ וועניג ענגליש, דאך ווייסען מיר פון הונדערטע פאקטען אז אין פארטיקולערע פעלע געהט מען מאסענווייז צו די ענגלישע בעריהמטע דאקטוירים. אַי די שפראך? גיט מען זיך שוין אן עצה.

איינצוארדנען א האספיטאל מיט א ריכטיגען מעדיצינישען פערסאנאל, מיט ריכטיגע אידישע נוירסעס (אויב אזעלכע זיינען בכלל במציאה), מיט אלע ריכטיגע מעדיצינישע אינסטרומענטען מאכט די זאך, ווי מיר שיינט, פאר דעם יעצטיגען מאמענט אונמעגליך.

ביי דעם יעצטיגען מאמענט איז די די זאך אונמעגליך אויך איבער אנדערע פערשיעדענע טעמים. וועגען צוויי הויפט טעמים וועל איך אבער בלויז יעצט רעדען: ערשטענס זיינען מיר אידען אין אלגעמיין געשטראפט וואס כל זמן עס טהוט זיך ניט, ריהרט קיינער ניט מיט קיין האנד אין קאלטע וואסער. שטעהט די תלמוד תורה פערלאזט, וואלגערען זיך אידישע יתומים אין די פראטעסטאנטישע בתי יתומים און וואקסען אויס גוים, שלעפען זיך ארום אלטע לייט און האבען ניט וואו א טאג איבער צו זיין, געהט מען קלאפען מיט דער פושקע. ווען אמט ער [?] וועמען ארט עס? וועמען געהט עס אן? עס שלאפט דער עולם אדער מען איז פערהאַוועט אין ביזנעס.

געפינט זיך אבער איינער צי איינגע און נעהמט זיך צו טהאן פאר איין זאך און פון די אלע וויכטיגע זאכען קלויבט ער אויס איינע, די אממעהרסטען וויכטיגסטע, די אממעהרסטען דרינגענסטע, אהא, עס קומען בעלי עצות פון אלע זייטען, דער שרייט בית יתומים, דער שרייט מושב זקנים, א דריטער ליארמט גמילת חסד, א פיערטער האספיטאל א. ז. וו. און עס פערשטעהט זיך אז די אלע זאכען ווי נויטיג זיי זאלען ניט זיין, קענען מיר זיי יעצט אלע מיט אמאל ניט אויספיהרען, און אנפאנגען וועגען א האספיטאל יעצט ווען די תלמוד תורה האלט זיך אין בויען, וואלט מיינען צופרעקלען די כוחות און פאלגליך איינס קאליע מאכען און דאס אנדערע ניט פערריכטען.

מען מוז אלזא פריהער פון אלעס אוועקשטעלען די תלמוד תורה אויף א פעסטען יסוד סיי אין מאטעריאלישען אזוי אויך אין פעדאגאגישען זינן און נאכהער בעשליסען וואס עס קומט נעקסט.

די צווייטע אורזאכע ווארום איך האלט די זאך פאר אונמעגליך יעצט איז נאך מיין מיינונג פון דער גרעסטער וויכטיגקייט זיך צו פערטראכטען דעריבער.

א האספיטאל איז זעהר און זעהר א גרויסע אונטערנעהמונג, עס איז ניט גענוג בלויז דאס אויפבויען, עס איז אויך ניט גענוג דאס אויסשטאטען, דאס איינריכטונג. א האספיטאל מוז האבען א שטענדיגע רעגולע הכנסה, א שטענדיגען רעגולען בודזשעט וועלכען צו דעקען, מוז אין קאסע שטענדיג זיין די נויטיגע מיטעל.

מיר ווייסען אז דער דזשענעראל האספיטאל מיט זיינע גרויסע מנדבים, מיט זיין גרויסען פאטראנירדזשיפ האט אויך א יעהרליכען דעפיציט וועלכען די שטאדט קאסע מוז אויסצאהלען.

מיר טארען זיך ניט נארען. אויף אזוי ווייט ווי מיר קענען בליקען איז פארלויפיג מר. מילטוט דער איינציגער ביי אונז וועלכער גיט צדקה מיט דער פולער האנד און אויף וועמען מען קען רעכנען. די איבעריגע אדירים אונזערע ווילען אפקומען מיט א געוועהנליכען קאנטריביושאן. די מאסע. ווי הויך מיר זאלען זי ניט שעצען, ווייסען מיר וויפיעל זי איז אומשטאנד צו געבען און ווי אפטימיסטיש איך וואלט ניט וועלען זיין, זעה איך ניט איין קיין באזיס אויף וועלכען מיר וואלטען קענען בויען און זאגען דערויף וועט דער האספיטאל עקזיסטירען.

פאר אלעס מוזען מיר דערום פערענדיגען איין זאך און דאס איז די תלמוד תורה און דאס צווייטע נאך דעם מוז זיין צו ארגאניזירען א אידישע קהילה, אן איין איינציגע פעראייניגטע אידישע געמיינדע וועלכע דארף אריינגעהמען אין זיך אלע קלאסען, אלע שיכטען, אלע שטאנדען אידען און וועלכע דארף קאנטראלירען אלע בעדערפניסע פון דער געמיינדע. די הכנסה פון דער קהילה מוז זיין א שטענדיגע, א רעגולע, פונקט ווי יעדער טעקס, ווי יעדער שטייער. מיר מוזען זיך איין מאל פאר אלע מאל צוגעוועהנען צום געדאנק אז אויב מיר ווילען לעבען אן איינענעם אידישען, נאציאנאלען לעבען, פיהרען א זעלבסטשטענדיגען שטאט, מוזען מיר אויך צאהלען. אבער ניט ווי ביז יעצט ווען בלויז איין קלייגער טהייל צאהלט, ווערענד דער גרעסטער טהייל איז פטור פון אלעס, ניט ווי ביז יעצט כאַאטיש, אונארדנונג און אין פופציגער הענד, נור אונטער איין צענטראלער קערפערשאפט וועלכע וועט זיך צוצווייגען אין פערשיעדענע דעפארטמענטס און וועלכע וועט זיין פעראנטווארטליך פאר'ן פובליקום. בלויז דאן ווען מיר וועלען זיין ארגאניזירט פון אינווענינג, בלויז דאן קענען מיר טראכטען פון געהן פערווירקליכען דעם פלאן פון א אידישען האספיטאל.

אַ פערבלאנדזשעטע אידיש קינד אין קאַלגאַרי.

ווערטהער רעדאקטאר פון „איד".

ביטע געבען פלאץ פאר פאלגענדער זעהר וויכטיגער מיטטהיילונג.

שבת פריה, אויגוסט דעם 3טען האט אין קאלגארי א פאליסמאן געפונען א קליין יונגעל אויף'ן סטיישאן. ווען מען האט איהם געפרעגט ווי מען רופט איהם האט ער געענטפערט: הייטאן לאטור. געקומען איז ער מיט דער טריין פון דער איסט. זיין פאטער סיימאן לאטור האט געזאלט אויף איהם ווארטען אין קאלגארי. די פאליס האט דערווייל דעם באיטשיק אבגעשיקט אין קריסטליכען טשילדרען אייד סאסייעטי.

מאנטאג טעלעפאנירט מיר אב דער סעקרעטאר מר. מעקדאנאלד און דער פרעזידענט מר. ס. דזש. ארנאלד אז ביי זיי אין שעלטערינג געפינט זיך א אידישער באי, מען ווייס ניט ווער ער איז, צי בין איך צופריעדען אז ער זאל פערבלייבען ביי זיי. (דורך א צופאל וואס מיר האבען געהאט לעצטען ווינטער ווייסען זיי אז קיין אידישע קינדער טארען זיי ניט אויפנעהמען איידער זיי לאזען ניט וויסען די אידישע סאסייעטיס). איך בין גלייך אוועק אנקוקען דאס קינד. ער איז פיין געוויקסיג, אין עלטער פון 5 יאהר אדער עטוואס מעהרער. ווען איך האב איהם געפרעגט ווי רופט מען זיין מוטער? האט ער דערויף ניט געענטפערט, ווייל זי איז געשטארבען און איהם האט מען צוגענומען אין אן אנדער הויז. „האסטו מיטגעבראכט זאכען?" זאגט ער אז איין פעקיל זאכען איז געבליבען אויף'ן סטיישאן. איך בין געגאנגען זעהן די זאכען פיליכט וועט מען דורך זיי אויסגעפינען פון וואנען ער איז. צום בעדויערען איז מעהר ניטא ווי 2 אווערקאוטלעך מיט'ן נאמען פון דער פירמע. אויף איינעם סינאל און קופער, שיקאגא און אויף דעם נייעם אווערקאוט — די פירמע פון ד. דזש. בלומענטהאל, מאנטרעאל. אויף דער וועש איז איטאן'ס פירמע. אויף א נאיט־גאם איז דא דער נומער פון א לאונדרי 10975. ווי עס זעהט אויס קומט דער באי פון טאראנטא, ווייל די וועש זיינע ציינגען צו זיין נאך ניט פיעל געיוזט, געקויפט געווארען ביי ט. איטאן.

איך בעט אלע וואס וועלען לעזען דיזע צייילען און וויסען ווער דאס קינד איז, זאלען זיי גלייך מעלדען אהער אין קאלגארי אויף מיין אדרעס. עס וואלט ראטהזאם זיין נאכצופרעגען אין טאראנטא, מאנטרעאל אדער וויניפעג אין די לאנדריס אויף דעם אדרעס פון דער וועש וואס איז געגעבען געווארען וואשען אונטער דעם נומער 10975.

דער באי האט איין מאל געזאגט אז ער קומט פון טאראנטא, נאכהער האט ער געזאגט אז ער קומט פון מאנטרעאל, דאס ציינט אז ער איז געווען אין ביידע שטעדט און די זאכען זיינען דארט געקויפט געווארען און די וועש איז געוואשען געווארען אין איינע פון די לאונדריס.

איך ווייס נאך ניט צי עס וועט אונז זיין שווער אבצונעהמען איהם אהן וויכטיגע בעווייזע דאס ער איז א אידישער באי און ער זאל ערציהען ווערען אין אידישען גלויבען, ווייל ער איז געמל'ט. איך בעט די קענעדער צייטונגען דאס איבערצודרוקען. פיליכט וועט זיך ווער אברופען.

H. J. Cooper, Box 1104
Calgary, Alta.

ר״ בּרוד׳ל.

א שפּאַציער.

געשיכטעס וואס פּערלויפען זיך אין די אמעריקאנער פּייפּערס; טאפּטס באמבּע; „א מעשה מיט א צווילינג און מיט א מיידעל א זולל וסובא׳ניצע; א נויארקער באי און א פּאר־מער פון קאנעקטיקוט; א לעבעדיגער האן; א נעפּלאפּטער קוקעריקו; די נקודה; א פּערדיגעטער פּסק; ווער איז גערעכט?

וואו מיינט איהר פּער־לויפט זיך די געשיכטע?

— אין אמעריקא!

פון וואנען ווייסט איהר? גלייך איהר זענט געשטאנען דערבּיי! טאקע אין אמעריקא.

און פון וואנען דערוויסען מיר זיך עס? — פון די פּייפּערס!

ריכטיג ווי גאלד, ווי איהר זעהט מיך א אידען. טאקע פון די פּייפּערס ווייסען מיר עס.

און וואס ווייסען מיר דען ניט פון די פּייפּערס, ווער שמועסט פון די אמע־ריקאנער. ווילט איהר וויסען צי מען האט טאפּט׳ען געווארפען א באמבּע, דערוויסט איהר זיך פון די פּייפּערס. אַי ווארום זשע ווייסט נאר טאפּט אליין ניט פון דער באמבּע? איז דער תירוץ: טאפּט איז בעת מעשה ניט געווען אין דער היים.

א מוטער האט געבּארען א צווילינג, צוויי מיידלעך, איינס א שווארץ און ס׳אנדערע א רויטס. אזוי שרייבּען די פּייפּערס. פּערלאפען האט זיך עס צוויי וואכען הינטער נויארק. לויפט מען דאך אויף בּייז וואונדער. דערזעהט מען אז ערשטענס זיינען גאר ביידע קינדער שווארץ, צווייטענס איז די פרוי א ני־גערטע, דריטענס איז עס גאר קיין צווי־לינג ניט, פיערטענס איז ערשט די פרוי אין פינפטען חודש און זעקסטענס איז גאר א סברא אז דאס איז גאר א 16 יעהריגער באי.

די פּייפּערס שרייבּען אז פּונקט 12 א זייגער אין חודש תמוז אין נויארק נו־מער איינס האט א 15 יעהריגע מיידעל אויפגעגעסען זעקס פרישע חלות, אכט־צעהן איינס, צוויי דאזען בּענענעס, פיער עפּעל פּיס, א דאבּל סטייק, פיער קווארט זויער מילך, א לעמישקע פון קארן מייל און צוויי מיט א האלבּען פונט העם סענדוויטשעס. לויפט מען דאך אנקוקען דאס 15 יעהריג מיידעל. שטעלט זיך ארויס אז דאס איז ערש־טענס א 50 יעהריגער יענקי, צווייטענס פאסט ער שוין דעם דריטען מעת לעת און דריטענס איז גאר אזא נומער הויז אין נויארק ניטא.

אזוי איז מיט דעם שרייבּעכץ אין די פּייפּערס.

נור מכה דעם וואס איך גייה אייך אצינד דערצעהלען איז די מעשה אן אמת׳ע, אמת שבאמת. הערט א מעשה: א נויארקער יונגעל קומט צו זיינעם אן אנקעל אין קאנעקטיקוט סטייטס, א פּארמער. דער יונגעל נעהט ארויס שפּאצירען, דערזעהט ער א האָן. מאכט ער מסתם א שהחינו, ווייל ס׳איז ס׳ער־שטע מאל אין זיין לעבּען אז ער זעהט אן אמת׳ען, א לעבּעדיגען האן. נאכהער הערט ער ווי דער האן קרעהט קו־קו־רי־קו. געפעלט עס איהם. איין מאל, צוויי מאל, דאס יונגעל האט געקעטשט דעם ניגון און מאכט עס נאך ווי א קאַ־זאַק, א רעגעלער האן.

אין א שעהנעם אין דער פריה דער־הערט דער האן אז אימיצער מאכט איהם נאך. איהר פערשטעהט? די מענ־שען האבּען טאקע ניט דערקענט, אבּער דער האן, ער האט דערקענט אז דער קו־קו־רי־קו איז א נעפעלשטער, אז דאס איז אן אמעריקאנער בּלאף. גיעהט ער נאך נאך׳ן קול, אזוי לאנג אזוי בּרייט בּיז ער האט זיך דערוואוסט אז צו זיי אין דאָרף איז אריבּערגעקומען א נויאר־קער חברה מאן און וויל בּלאפען די עופות. אזא מעשה פּערדריסט. אייך וואלט עס אויך פערדראסען. הקיצור המעשה דער האן האט איינמאל גע־פּאקט דעם בּאי וואס פערבּלאפט דעם קו־קו־רי־קו און האט איהם אראבּגע־כאפּט א האלבּען אויער און אויסגע־גראבּעלט אן אויג.

אז איך האבּ איבּערגעלעזען אט די מעשה האבּ איך מיך ממש מחיה גע־ווען. א־מצוה! וואס נאר פלוצים נאכ־מאכען? ביזט א בעל עגלה, טא וואס לויפסטו נאר שרייבּען תפילין? ביזט א סטריט קלינער, וואס קריכסטו נאר זאגען סבינות אויף רבנות? בּיזט א הינט שלעגער, טא וואס פאר א מחותן בּיזטו מיט פּרעזידענטסטוואָ? בּיזט א שמאַטע קלייבּער, טא וואס ווייסטו פון מיוזיק? בּיזט א נויארקער בּאי, א שיינען, א לויפער, א שאַלטיק, א בּייז בּאל שפּיע־לער, טא ווי קומסטו נאכצומאכען קו־קו־רי־קו? אן עזות אפּיסעל!

איך וואלט זאגען: אז בּאם א שוס־טער ווארפט אוועק דעם קאַפּול און נעהמט זיך צו שרייבּעריי; א בּאַנדער ווארפט אוועק די רייפען און נעהמט זיך צו פּאעזי; א שניידער ווארפט אוועק די שער און נעהמט זיך צו רעדאקטאר־סטווא, מיט איין ווארט: אויבּ א חברה מאן ווארפט אוועק זיין ארבּייט און נעהמט זיך מאכען קו־קו־רי־קו, זאל מען איהם אבּבּייסען אן אויער און אויסגראבּלען אן אויג.

אזא מוסר השכל האבּ איך אבּגעלע־רענט פון דער מעשה מיט׳ן נויארקער יונגעל און דעם קאנעקטיקוטער האן.

וואס זאגט איהר? איז ניט דער האן גערעכט?!.

י. פּאלער.

די וואַנד.

ס׳בּעט געפרוירען, קאלט, עס שווידערט,
ס׳קנאקט אזש יעדער בּיין;
איינגעקארטשעט, איינגעשרומפּפען,
ליג איך גאנץ אליין.

צוויי צוזאמען — אך, ווי ווארים,
זיס איז דער בּענעהר;
צוגעטוליעט פעסטער, שטארקער,
וואלט איך זיך וואס מעהר.

שאַ! די זעלבּע ווערטער הער איך
הינטער פון דער וואנד;
זאל עס זי זיין? יא, געוויס, איהר
שטים איז מיר בּעקאנט.

דארט אין צווייטען קליינעם צימער,
יונג און פּראכטפאל שעהן,
וואהנט א מיידעל, פּונקט ווי איך דא,
אויך׳עט גאנץ אליין.

נעהם איך גלייך און שפּרינג ארונטער,
שטרעק אויס שארף די האנד;
קריעג איך אבּער בּאלד א שטארקען
קלאפּ. אָה! ס׳איז די וואנד!

קלעהרט מיין קאפּ שוין עצות פּיעלע,
אום צו זיין בּיינאנד;
כ׳וועל צובּרעכען, כ׳וועל צושטערען,
וואס מיר עפּעס וואנד?!

שטויבּ אבּיסעל, זאמד און ציעגעל,
איז עס ניט א שאנד;
דאס זאל בּילדען, דאס זאל שאפען
זא א שטארקען וואנד?

נעהם איך בּאלד זי גוט בּעטראכטען,
זעה איך, זי איז שטארק;
וויפיעל איך וועל בּרעכען — בּלייבּען
וועט נאך אלין א בּארג.

— — — — — — — — — — — — — —

און די שויבּען קלינגען שטארקער,
אויך׳עט מיינע צייהן;
נור די וואנד, זי שטעהט און לאכט, וואס
יעדער פריהרט אליין...

* * *

וואו איהר וועט זיך קעהרען, ווענדען,
זעהט איהר איבּעראל
די וואנד, וואס רופט זיך בּלומרשט —
געזעלליכע מאראל.

ג. א. מאטשעט.

זשיה.

אוים דעם רוסישען פון ס. ק.

(פארטזעצונג.)

— לויפט! — האט ווידער דער אפּי־ציער אנגעהויבּען קאמאנדעווען.

— און די פערוואונדעטע? — האט זיך פלוצים גורוויס צו איהם געווענ־דעט, קוים כאפּענדיג דעם אטהעם מיט גרויסע, אויסגעשטארטשעטע בּלויע אויגען.

דער אפּיציער האט נור א קנייטש געטהאן מיט די פּלייצעס. נור גורוויס האט זיך ווי עס ווייזט אויס אין גאנצען בּעפרייעט פון דער מורא.

— קריכט אראבּ! — האט ער א גע־שריי געטהאן מיט א בּעפעהל צום אפּי־ציער — מען דארף דאך העלפען די פערוואונדעטע!

— אבּער דער פיינד איז דאך שוין גאר ניט ווייט! — האט געשריען דער אפּיציער, קווייקלענדיג זיך עפּעס.

— קריכט אראבּ פון פערד! זיי זיינען אומגליקליכער פון מיר און פון אייך! — האט זיך גורוויס ווייטער געהיצט, ניט הערענדיג דעם אפּיציערס רייד — איי־ער הילף איז דא נייטיג!

זיין שטארקער, מוטהיגער, בּאטש דערשטיקטער קול, האט אויף אונז אלעמען געווירקט. דער אפּיציער איז אראבּגעקראכען און מיר האבּען אלע גלייך צונויפגעלעגט די פערוואונדעטע אין א וואגען און גורוויס האט ניט אויפגעהערט שרייען: „פּאמעליך, פּאר־זיכטיגער!"

די פערוואונדעטע זיינען געווען זעהר פּיעל און אז דער אנגעלאדענער וואגען האט זיך שוין גערירט, זיינען נאך עט־ליכע מענשען פערבּליבּען אויף דער ערד, ניט אויפהערענדיג צו בּעטען מען זאל זיי אויך רעטען

— טקוט א שפּרונג — האט זיך גור־וויס ווייטער געווענדעט צום אפּיציער — בּרענגט נאך א וואגען, גיכער!

— וואס, איהר זייט פון זינען אראבּ? איך זאג אייך ענטלויפט בּעסער! — איז שוין אין כעס געווארען דער אפּיציער.

— איך קען ניט! איהר פערשטעהט? איך האבּ קיין רעכט ניט צו טהאן אזא זאך אלס מענש און אלס דאקטאר!

— אבּער ס׳איז דאך גאר ניטא קיין וואגען! וואו קען מען עס איצט קריגען?

— ווי איהר ווילט. א פּוהר, א טאַטשקע, ס׳איז אלין איינס.

נור דער אפּיציער האט אלין געשרי־ען זיינס: מען דארף אנטלויפען! מאכט ניט קיין שהיות!

— אנטלויפט אייך! איך... איך... — האט גורוויס געענטפערט, קוים כא־פּענדיג דעם אטהעם — איך וועל דא ניט איבּערלאזען די קראנקע! און א פּלייכער, א ציטערענדער, מיט בּלאסע טויטע ליפּען האט ער זיך אוועקגע־זעצט אויף דער ערד און האט פאנאנ־דערגעוויקעלט א פּלאג פון „רויטען קרייץ".

דאס איז געווען א גרויסע מינוט פון נצחון, נצחון פון א טהייערען, אמת׳ען מענשען גייסט איבּער דעם בּלינדען געפּיהל פון מורא. דער אפּיציער איז רויט געווארען. עס איז איהם אפּנים געווען א שאנדע. גורוויס האט איהם דערמאהנט אן זיין שולד. ער איז ארויף אויף׳ן פערד, האט קווינקלענדיג זיך א שלעפּ געטהאן די לייצעס.

— גוט, איך וועל זיך בּעמיהען, נור איך ווייס ניט צי...

עס איז פאראיבּער איין מינוט, צוויי, ניט מעהר, נור די צוויי מינוטען האבּען זיך דאמאלסט געצויגען בּיי אונז ווי גאנצע וואכען. איך בּין געשטאנען מיט׳ן חבר און האבּ זיך ניט געקענט קיין עצה געבּען וואס צו טהאן. מיר זיינען געווען אנגעלאדען מיט געוועהר, נור אוועק־געהן פון דאנען, כאטש מיר זיינען דא געווען איבּעריג, איז געווען א גרויסע חרפּה. און ווי לאזט מען עס איבּער א מענשען אין אזא לאגע אליין? ניט ווי־לענדיג זיינען מיר פערבּליבּען אויף אונזערע ערטער. גורוויס האט דאס בּעמערקט.

— איהר געהט זיך. וואס האט איהר דא צו טהאן? — האט ער ארויסגערעדט.

— נו, און דו?

— איך בּין ניט קיין זעלנער! איך בּין א דאקטאר! מיט דעם פלאג וועלען מיך די טערקען ניט טשעפּען! אט וועט אייך בּאלד בּרענגען דער אפּיציער א וואגען. ער איז ניט קיין טרוס, איך קען איהם!

מיר האבּען א קוק געטהאן אויף אונ־זערע פּיקסען, מיר האבּען זיי גענומען אין די הענט, דען עס האט זיך שוין דערהערט פון ווייטען דער גערויש פון דעם פיינדס אנקומען. עס האט זיך שוין געהערט פון דארטען דאס שיסען אזוי ווי קליינע דראבּ אויף א גרויסען בּא־ראבּאן, עס האט זיך אויך געהערט דאס קלאפּען פון פערד. אין דער זעלבּער צייט האט זיך אויף׳ן בּערגיל אויך בּע־וויזען דער אפּיציער רייטענדיג און מיט׳ן גאנצען כח געטריבּען א גרויסע פּוהר.

— גיכער! גיכער! — האט ער גע־שריען — איילט זיך גיך! פּערזאמט זיך ניט!

— — — — — — — — — — — —

אז מיר זיינען ארויף אויף׳ן בּערגיל, איז שוין דער גאנצער טהאל לינקס גע־ווען פערנומען מיט׳ן פיינדס חיל. פון אונטען האט זיך געהערט דאס שיסען, איין קלאפּ נאך׳ן צווייטען. מיט אמאל האט זיך עפּעס א פליהענדע פּערשייטע קויל פערטשעפּעט אן גורוויס פוס. ער האט זיך א שאקעל געטהאן און ווי א סנאפּ געפאלען צו דער ערד.

— ס׳איז גאר ניט — האט ער צו אונז געזאגט, בּלייך ווערענדיג ווי קרייד און טאפּענדיג דעם פוס — ס׳איז א קליינינקייט, דער בּיין איז גאַך, דוכט זיך, גאנץ.

— אָ, פערשאלטענער קויל! — האבּען מיר אלע געמורמעלט, לעגענדיג איהם אויף׳ן וואגען — צום סוף האסטו זי טאקע דערזעהן!

— וואס דארף מען זיך זידלען? — האט ער געענטפערט, בּעמיהענדיג זיך א שמייכעל צו טהאן און קנייטשענדיג זיך פון וועהטאג — נור מיינע פעלד־שערס וועל איך אנקלאגען צום קריגס געריכט, ניט אנדערש, איך וועל זיי ווייזען!

— פאר וואס איז? — האט געפרעגט דער אפּיציער.

— פאר זייער אנטלויפען, פאר וואס זיי האבּען איבּערגעלאזען די פערוואונ־דעטע אין שלאכט פעלד!

דער אפּיציער האט א מאך געטהאן מיט׳ן האנד.

— אויבּ אנקלאגען זיי צום געריכט, דארף מען אנקלאגען א גוטע העלפט פון אונזער גאנצער העכערער מאכט און בּעאמטע.

(פארטזעצונג פאלגט.)

יט״א שיקט נייע שלוחים קיין אנגאלא.

די יט״א האט ארויסגעשיקט א נייע עקספּעדיציע צו ערפארשען אנגאלא, די פּארטוגעזישע קאלאניע אין וועסט אפריקא, וואס פּארטוגאל בּאט אן אי־דען פאר קאלאניזאציאן. די עקספּעדי־ציע בּעשטעהט פון פּראפעסאר גרעגא־רי און דר. מארטין ליסטער, דירעקטאר פון לאנדאנער ליסטער אינסטיטוט.

צו מענשען וואס רויכערען.

א דייטשער פּראפעסאר, וועלכער איז אליין א רויכערער, האט ארויסגע־געבּען עטליכע רולס צו פערהיטען דאס געזונד פון די מענשען וואס רוי־כערען.

1) מען טאר ניט רויכערען אויף׳ן ניכטערען הארצען, אדער ווען מען איז הונגעריג.

2) מען טאר ניט רויכערען ווען מען איז מיעד, ווען מען ארבּייט שווער, אדער מען האט געמאכט עקזערסייז.

3) מען טאר ניט דורכלאזען דעם רויך דורך דער נאז.

4) מען טאר ניט אויסרויכערען מעהר פון פיער פינפטעל פון א סיגאר אדער סיגארעט.

5) ווען מען רויכערט א פּייפּ איז גע־זינטער האבּען וואס א לענגערע פּייפּ.

ווייסע סקעבּס געגען נעגלע סטרייקערס.

פון נאנאאימא, בּריטיש קאלומביא, ווערט געמעלדעט וועגען א סטרייק פון כינעזישע מיינערס אויף דעם וואנקא־ווער אינזעל וועלכער ליעגט בּיים פּאַ־סיפישען בּרעג פון קענעדא. אין סאמען וועסט. די כינעזישע קוילען גרעבּערס בּעקומען 1 דאלאר 75 סענט א טאג און האבּען ערקלעהרט א סטרייק, פאָ־דערענדיג א העכערונג אויף די וויד־זשעס פון 12 סענט טעגליך. די קאָמ־פּאני וועלכע בּעשעפטיגט נעגלע אר־בּייטער, ווייל זיי זיינען א בּעסערער עקספּלואטאציאנס מאטעריאל איידער די ווייסע, האט אויסגעזוכט ווייסע סטרייק בּרעכער און צאהלט זיי צו 3 דאלאר א טאג. איהר צוועק איז נאַ־טירליך בּלויז צו בּרעכען דעם ווידער־שטאנד פון די כינעזער און ווי נור זיי וועלען בּייגען דעם קאפּ, וועלען די וויי־סע ארויסגעווארפען ווערען.

צום גליק האבּען זיך די יונייטעד מיין ווארקערס אף אמעריקא אנגענומען פיר די סטרייקענדע כינעזער. די אינטער־נאציאנאלע ארגאניזאציאן שטיצט זיי אין זייער קאמפּף און האט אויסגע־שלאסען יענע מיטגליעדער איהרע, וועלכע האבּען פערנומען די פּלעצער פון די כינעזער. דאס וועט ניט בּלייבּען אהן א ווירקונג און וועט אויך האבּען אן ערציהערישען איינפלוס אויף די נעגלע ארבּייטער.

לאריער וועט מאכען א טור איבּער דער וועסט.

דער לידער פון דער ליבּעראלער אפּאזיציאן סיר ווילפריד לאריער האט פערענדיגט זיינע ארענדזשמענטס וועגען א טור איבּער וועסט קענעדא און וועט פערלאזען אטאווא דעם 27טען אויגוסט. צו ערשט פאהרט ער קיין וואנקאוווער צו בּייוואהנען די קאנווענשאן פון פארעסטערס (4טען סעפּטעמ־בּער), נאכהער וועט ער בּעזוכען די גרעסערע שטעדט פון די פּראווינצען אלבּערטא און סאסקאטשעוואן. דער טור איבּער וועסט קענעדא וועט אנ־האלטען מעהר ווי א מאנאט צייט, נאַ־כהער וועט ער אויך זיין אין ניו און אלד אנטעריא.

קענעדער קריעגס מיניסטער וויל שטודירען די אייראפּער ארמעע.

סעם יוהז דער קענעדער קריעגס מי־ניסטער וועלכער האט זיך ערשט צו־ריקגעקעהרט פון א טור איבּער דער וועלט האט אנאנסירט, אז ער האט בּדעה יעצט מאכען א רייזע נאך איי־ראפּא. ער וועט בּעזוכען ענגלאנד, פראנקרייך און דייטשלאנד מיט דעם צוועק צו שטודירען דארט די סיסטע־מען און מעטהאדען פון דער ארמעע. צוזאמען מיט דעם מיניסטער וועלען פאהרען עטליכע ארמעע אפיציערען.

מיסעס אסטאר געבּארען א זוהן.

מרס. מאדעלין אסטאר די יונגע מי־ליאנערקע וועלכע האט זיך גערעטעט פון דער „טיטאניק", ווערענד איהר מאן דזשאהן דזשייקאבּ אסטאר איז אומגע־קומען, האט פארינגען דינסטאג געבּא־רען א זוהן. דער ניי געבּארענער האט געקראגען א נאמען נאך׳ן פאטער און ער ווערט א יורש פון 3 מיליאן דאלאר פון אסטארס פערמעגען.

רעגירונג וועט לייהען רידזשיינע א מיליאן דאלאר.

דער סיטי קאונסיל פון רידזשיינע האט בּעשלאסען אנצונעהמען דעם אפּער פון דער פּראווינציעלער רע־גירונג צו לייהען רידזשיינע א האל־בּען מיליאן דאלאר אויף צו העלפען די ליידענדע אבּצובויען זייערע געבּיידעס וועלכע זיינען פערניכטעט געווארען פון סייקלאן.

עס איז אויך בּעריכטעט געווארען אז צום וועניגסטען א מיליאן דאלאר וועט מען קריגען אלס הלואה פאר דעם זעלבּען צוועק פון דער דאמיניאן רעגיערונג.

שבת אויבם.

הומאר וויץ סאטירע.

אלגעמיינע נאטיצען.

פון דזשיימס.

אין דער וואלאזשינער ישיבה סטרייקען די ישיבה לייט. אורזאכע — זייער בעל משגיח האט זיי פערבאטען צו גענּיסען פון'ם עץ הדעת.

* * *

דער ראש הישיבה, ווערט געמעלדעט איז אויך דער זייט פון די סטרייקער.

עפּעס איז דער מעהר מיט כביכול'ס היינ' נווארדיע!

* * *

א געוויסער דזשאדזש נארדאן פון ברוקלין האט געהאלטען זיין פערשפרעכונג צו זיין פערשטארבענער פרוי און געהאלטען די שוויגער ביי זיך. צום סוף יאהר אבער האט ער צור איבערראשונג פון זיינע פריינד גאר חתונה געהאט מיט איהר.

גאנץ גערעכט, בנאמנות, צו וואס אויסהאלטען אן אומזיסטיגען פרעסער.

* * *

ראקפעלער'ס זוהן האט געעפענט א "הייזעל" מיט דעם צוועק צו בעקעמפען זיך מיט דעם האנדעל פון "ווייסע שקלאפעריי", כדי דערנאך צו פערניכטען דעם איבעל פון פראסטיטוציאן.

וואס טויג די מאנקי ביזנעס! אזוי לאנג ווי די ראקפעלערס און זייער גלייכען וועלען מאנאפאליזירען דעם רייכטהום פון דער "אויפער וועלט" — אזוי לאנג וועלען זייערע גייסטיגע קרובים, די "ווייסע שקלאפען" הענדלער ענטוויקלען זייערע ביזנעס אין דער "אונטער וועלט".

* * *

אין קוויבעק האט א פרוי מז"ה געווען די וועלט מיט א 26טעס קינד.

און אלין זאגט מען אז צווישען פרויען איז ניטא קיין איינע א רעכטע.

* * *

אין אונגארן איז געשטארבען אין א דול הויז א בחור, א געוויסער באראן, איבערלאזענדיג 75 קינדער און 57 ווייבער און מיידלעך אלס אלמנות.

אלזא היזער בחור איז געשטארבען אויף זיין ריכטיגען פלאץ. בערויבטע, עהרע זיין אנדענקען!

* * *

דער פראצעס פון די געמבלערס וואס האבען ערמארדעט ראזענטהאלען אין ניויארק, האט אויפגעעפענט די אויגען פון גאר דער וועלט געמבלערס.

איצט וויסען זיי וועד די ריכטיגע בעשיצער זיינען און וויפיעל "לא יהרג" זיי לאזען זיך בעצאהלען.

* * *

מען דענקט אז צוליעב דעם ראזענטהאל סקאנדאל וועט העפּס ניט עלעקטעד ווערען אלס פרעזידענט פון יונייטעד סטייטס.

ס'איז עפּעס א קלייניגקייט ווי דער "פארהוערטס" האט זיך אריינגעווארפען מיט אלע זייטען אין דער ראזענטהאל קייס און דעפּס קריגט בלויז אן אדווערטייזמענט ווי אן "עקס לאקס" די גרויס.

* * *

די סאפראזשעטקעס זיינען געפאלען אויף א שפּאגעל נייע המצאה ווי אזוי אויסצואווירקען שטים רעכט פאר פרויען. זיי האבען בעשלאסען צו סטרייקען און ניט האבען קיין קינדער.

די צערטליכע מוטערס ווילען טהאן ווי יענע פרוי וואס האט זיך אבגעשניטען די נאז כדי דער מאן איהרער זאל האבען א ווייב אהן א נאז.

די מאדאם ליפּצין האט דערגרייכט א גוטע עלטער. די "יוגענד" ווארפט איהר בלומען.

* * *

די "טרייע ליעבע" אדער ווי ז. ליבין וואלט עס אנגערופען "איהר פערגאנגענהייט" האט די ליפּצין קאמפּאני געשפּיעלט אויסגעצייכענט.

אט אזוי איז עס, אז מען שפּיעלט זיך אויס אין נויארק, בענעפיטירט די פראווינץ האפּעלט. ה. ה. איינמאל און גוט.

* * *

שעפּס'ען און טריל'ער'ען קומט אן אסאך'ענער דאנק און מיר ווינשען זיי זאלען נאך לערנען "טרעקס" פאר שילדקראוטען מיט סאראה אדלער, אויף וועלכע מען זאגט אז זיי שפּיעלען אויך ניט שלעכט.

* * *

אין אונגארן האבען זיך מגיר געווען פערציג קריסטליך קאטוילישע פאמיליען, אין איך אזא געגענד וואו פיעלע אידען שמד'ען זיך.

דאס בעווייזט אז דער אנטיסעמיטיזם איז אזוי גרויס, אז גוים ווערען אידען אויף להכעיס יענע אידען וואס ווערען גוים.

* * *

אין דובלין, אירלאנד, האט א סאפראדזשעטקע (א פרוי וואס פאדערט שטים רעכט פאר איהר מין) געווארפען א זאק מעהל אויף'ן ענגלישען פרעמיער אסקוויטה.

ארימער אסקוויטה! וואס ער האט עס אויסצושטעהן פון פרעמדע ווייבער.

נאטיצען פון דער וואך.

פון א נארד ענדער.

די מאדאם ליפּצין, איז שוין אוועקגעפאהרען.

אט לאמיר אדרבא יעצט זעהן וואס די מענעדזשערס פון קווינס האל וועלען אונז אויף ווייטער אונטערטראגען.

* * *

די מאדאם ליפּצין איז געווען גאנץ צופריעדען פון וויניפּעגער פּובליקום, דעסגלייכען דאס פּובליקום פון איהר.

די אקטיארען אין נעקסטען סיזאן דארפען דאס נעהמען אין אכט. וועלען זיי אונז צופריעדענשטעלען, וועלען זיי זיכער צופריעדען בלייבען פון אונז.

* * *

אונזער וואונש פאר דעם נעקסטען טהעאטער סיזאן איז: אז די אקטיארען זאלען קענען עברי כאטש ווי דער מאדאם ליפּצין'ס סופליאר.

* * *

וואס אונז פערדריסט איז וואס בלויז זעהר א קליינער צאהל פון וויניפּעגער פּובליקום האבען פערשטאנען אפּצושעצען דאס שפּיעלען פון מאד. ליפּצין.

דאס בעווייזען די בלויז 2 בוקעטען וואס זי האט בעקומען פון פעראיין "אידישע יוגענד" און פון דער רעדאקציע פון "איד".

* * *

נעווער מיינד, דעם אידישען עולם בלאפט מען ניט. זיי זיינען שוין גענוג גענוג צו פערשטעהן אז ווען אן ארטיסט "שטארבט" אויף'ן סטיידזש איז דאס מעהר ניט ווי אן אנשטעל, א מאנערפארגע, און דערום זיינען זיך אלע גאנץ רוהיג געזעסען און געקנאקט פינאטס ווען די מאדאם ליפּצין און מר. ראטשטיין זיינען "געשטארבען".

* * *

און ביי 15 הונדערט אידען האבען די מיילער זיך געגעבען אן עפּען אויף, און ביי 15 הונדערט פאטעלס וואסער זיינען אהין אריינגעגאסען געווארען; און ביי 15 הונדערט ארענדזשעס, בענענעס עפּעל, בארען, פלוימען א. ד. גל. זיינען אונטער די ציינער פון די אפּגעע 15 הונדערט מיילער צוריבען געווארען; און אין די טויזענדער פינאטס זיינען צוקנאקט און פערשלונגען געווארען.

און דאס אלעס איז געשעהן, אין א גאנץ קורצער צייט, בלויז אין א פאר שטונדען ווען עס האט זיך דורכגעשפּיעלט א דראמא אין 4 אקטען.

אבי אונזערע שונאים שרייען אז די אידען וועלען פאר א סענט פערקויפען אפילו טאטע־מאמע. אט פרובט אויף טשיקאווען אויפרעכנען די סומע פון די איבענאויסגערעכענטע ארטיקלען, אהוין די טויזענדער סיגארעטלעך וואס זיינען אויסגערויכערט געווארען צווישען די אקטען און איהר וועט זעהן וואס פאר א גוואלדיגע סומע דאס איז.

א מכה וואלט זיך דאס ערלויבט דאס זעלבער טהעאטער מיט ענגלישע צר־ספּענדען אין א מאנאט צייט וואס די אידען פאר די 2 אבענדען פון מאדאם ליפּצין'ס פארשטעלונגען.

* * *

א ברוקלינער דזשאדזש ביי וועמען די פרוי איז געשטארבען, האט געהייראטה זיין שוויגער.

אסור, אויב מיר זיינען איהם מקנא צו האבען א שוויגער פאר א פרוי.

* * *

ווי די צייטונגען מעלדען האט אין ריגא א פאציענט פון משוגעים האספּיטאל דערשאסען דעם דאקטאר.

א פלוך אויף דער יעצטיגער ארדנונג! טאמער טרעפט זיך שוין ביי אונז א העלד, פערשפּארט מען איהם אין משוגעים הויז.

* * *

ראקפעלערס זוהן האט, צו"קריגען בעווייזע געגען דער פאליציי, אויפגעהאלטען א שאנד הויז.

א קשיא אויף אזוינע לייט, זיי קענען נאך אויף דעם אויך מאכען א טראסט.

* * *

פרעמיער באָרדען וועט ביי זיין אנקומען פון ענגלאנד האבען א קאנפערענץ מיט לאריער וועגען דער נייווי.

איהר פערשטעהט א געשיכטע, נאך דעם ווי באָרדען האט שוין אריינגעשפּארט די 30 מיליאן, געהט ער האבען קאנפערענצען. און וואו איז ער פריהער געווען?

* * *

אין באלטימאר האט א גייסטליכער פערהייראטה צוויי 15 יעהריגע באיעס צו צוויי 15 יעהריגע מיידלעך. ווען די פאליציי האט דערפון ערפאהרען האט זי ארעסטירט די יונגע פארלעך.

נו, און דעם גייסטליכען? געהט שוין, געהט, ער איז דאך עלטער פון 15 יאהר.

* * *

דער סולטאן פון מאראקא וועלכער האט רעזיגנירט פון זיין טראהן האט מיטגענומען דעם גאנצען הארעם ווייבער און אבגעפאהרען נאך פראנקרייך.

זעהט איהר, ער איז שוין ניט אזא נאר ווי דוד המלך וואס האט איבערגעלאזט זיינע ווייבער ווען ער איז אנטלאפען פאר אבשלום'ען. ווייבער — זאגט ער — דארף מען ניט פערטרויען אפילו אן איינענעם ברודער.

* * *

די לויה פון יאפאנישען מיקאדא וועט דויערען גאנצע 3 טעג.

הלוואי וואלטען מיר שוין אזוי געהאלטען מיט ניקאלאיען, וואלט אונז ניט געארט ווען זיין לויה וואלט דויערען אפילו 3 וואכען.

S. Rosenthal

311 Notre Dame Ave. Phone Garry 4673

אז איהר ווילט א גוטען סוט גוט געפיט לכבוד יום טוב, כאפּט זיך אראב צו מיר.

דער טעלעפאן נומער פון "איד" איז סט. דזשאהן 2213

פריינדע און בעקאנטע.

מיר האבען ערעפענט א **גראסערי סטאר** אויף דעם מאדערנעם סטייל.

פרישע און געזונדע שפּייז פראדוקטען.

אויך א דעפּארטמענט פון קיך־געפעס, אלעס פאר א קיטשען

מעסיגע פרייזען. גיט אונז אייערע ארדערס.

ז. פראסאוו און פ. ספּיוואק — קאר. פאלסאן און פאוערס סט.

PRASOW & SPIVACK — 403 POLSON AVE.

Kitchenware Specialists.

פונ'ם עסען קענט איהר הנאה האבען

נור ווען איהר וועט נוצען סאפּגען אדער פלעשליך וואסער.

אלערליי פלייווארס פון דער

שייפילד מינעראל וואטער קא.

די בעסטע וואסער אין מארקעט, געמאכט אויף'ן היגישען שטייגער, געסטאלירטע וואסער, מיר גאראנטירען אז קיין סאכארין ווערט ניט גענוצט, נור הויליג צוקער.

יעדער קען קומען און זעהן ווי די וואסער ווערט געמאכט.

מיר פערקויפען אויך ביליגער ווי איבעראל:

1 דאזען סיפאנס פאר 1 דאל.

The Sheffield Mineral water Co.

Limited.

1087 Selkirk Ave. Winnipeg

פהאן סט. דזשאהן 646 — דזש. אייזענבערג, מענעדזשער

בערנשטיין — וואלטער

שעהנע ארבייט צו מעסיגע פרייזען

די גוט בעקאנטע פאטאגראפערן

אין קאר. קינג און דאפרין עווע. — פהאן סט. דזשאהן 1902

און אין 576 מיין סטריט — פהאן גערי 4144

מאכען יעצט פראכטפאלע שנה טובה'ס צו $1.75 א דאזען.

ווער עס האט איין מאל געמאכט ביי אונז ארבייט ווייס וואס פאר א בילדער מיר גיבען ארויס און וועט זיכער ניט פערגעסען אויך יעצט דעם נאמען פון בערנשטיין און וואלטער.

נור וואס אנגעקומען א גרויסער, פרישער סטאק

שנה טובה'ס

אויך טליתים, מחזורים, סדורים א.ד.ג.

צו די מעסיגסטע פרייזען אין

פיפּעלס בוק סטאר, 824 מיין סטריט

און אין אונזער בראנטש 571 סעלקירק עווענו.

פהאן סט. דזשאהן 143

קאונטרי לייט דארפען זיך צו אײַלען מיט זייערע ארדערס.

קול המון כקול שדי. קולות מקולות שונים.

דאס ווארט פון פאלק איז ווי דאס ווארט פון גאט. און אז דעם פאלקס קול זאגט אז די

בית יעקב שוהל

איז דאס שעהנסטע און בעקוועמסטע מקום קדוש איז דאס זיכער ווי גאלד.

און נאך אנדערע קולות וועט איהר הערען פון אונזער בעריהמטען און בעוואוסטען מוזיקאלישען

ה ז ן

רעוו. יוסף גינזבורג.

וועלכער האט אליין איינגעשטודירט

א כאָהר פון 10 משוררים.

זייערע קולות זיינען זיס און אנגענעהם, זייערע קולות וועלען פערשאפען אן אמת'ן עונג רוחני.

פון ר"ח אלול אן זיצט אַ קאמיטע אַלע אבענד פון 7 ביז 9 איהר צו פערדענטען סיטס. אויך דער פרעזידענט מר. יעקב כמעלניצקי וועט יעדען אבענד זיין אין שוהל. יעדער וואס וויל אַ בעקוועמען סיט אין דער שעהנער, גערוימער, לופטיגער בית יעקב שוהל זאל זיך בעצייטענס בעזארגען מיט טיקעטס.

די קאָמיטע פון בית יעקב שוהל.

די ערשטע סליחות וועט דער חזן אנפאנגען זאגען פונקט אום 12 אוהר אבענד.

אַ פראַכטפאָלער חנוכת הבית.

זונטאג דעם 8טען סעפטעמבער, 2 אוהר נ. מ. וועט מיט גרויס פראַכט און גלאַנץ געפראוועט ווערען דאס חנוכת הבית פון דער נייער שוהל

תפארת ישראל

אויף קאָרנער מאניטאבא און פאוערס סטריט.

מיר לאַדען איין אַלע אידען צו קומען אנטהייל נעהמען אין אונזער שמחה וואס וועט געפייערט ווערען דעם ערשטען טאָג סליחות מיט גרויסארטיגער צערעמאָני און גוטע רעדנער.

מיט אכטונג, פרעז. מ. טעסלער און די קאמיטע.

נ. ב. אונזער שוהל איז פראַכטפאָל אויפגעפיקסט געוואָרען. דאָס פלאַץ איז לופטיג און די סיטס זיינען זעהר בעקוועם. מיר האָבען אויך אָנגעשטעלט גוטע חזנים. אַ קאָמיטע זיצט יעצט ביי דער שוהל און ווער עס וויל האָבען פאַר יום טוב אַ גוטען סיט זאָל זיך בעזאָרגען בעצייטענס מיט אַ סיט.

צו די וויניפעגער און קאָונטרי דזשאנק פעדלער.

עס ערעפענט זיך אַ נייע

אייזען און מעטאל קאמפ.

וואו עס וועט אויפגעקויפט ווערען פאר א גוטער פרייז אלעס וואס ביי אייך איז צו האנד. יעדער פעדלער וואס וועט זיך שטעלען מיט אונז אין פערבינדונג וועט בע־האנדעלט ווערען אויף'ן ריכטיגסטען און ערענטליכסטען אופן, אזוי אז אין א קורצע צייט וועט איהר אונז בעטראכטען ניט אלס סוחרים, נור אלס אייערע פריינד.

The North Western Iron and Metal Co.

Cor. Sutherland and Schultz Sts.

Phone St. John 2026.

די „נארד וועסטערן אייראן און מעטאל קאמפאני" איז א זעלבסטשטענדיגע און איז ניט פעראייניגט אדער פערבונדען מיט אנדערע היגע אזעלכע קאמפאני'ס.

לשמוע אל הרינה ואל התפלה.

פהאטא ביי בערנשטיין און וואלטער.

אויב איהר ווילט הנאה האבען
פון יום טוב, אויב איהר ווילט
הערען עכט אידישע נגינה, דאן
בעזארגט זיך בעצייטענס מיט
א טיקעט צו מ. דזשייקאב אין

מיניזק'ס האלל,

וואו עס ווערט גאראנטירט פיר
ריינקייט, זויבערקייט, געדוים-
קייט און אויך בעסטע ארדנונג.

בעל שחרית ר׳ אברהם יהודה גראס.

בעל תוקע ר׳ בצלאל ראבינסאן.

די ערשטע סליחות פריי.

טיקעטס שוין צו בעקומען ביי מ. דזשייקאב,
346 פלארא עוועניו.

א דאלאר דער בעסטער סיט.

אכטונגספאל, מ. דזשייקאב מיט זיין בעריהמטען כאהר

ווערטהער העדר רעדאקטאר.

עס קומט אייך בוודאי א דאנק וואס איהר האט אויפגעטהאן מיט אייער צייטונג מיט וואס איהר דערלאזט ניט קיין אומרעכט. איך גלויב דערום אז איהר וועט מיר ערלויבען צו זאגען א פאר ווערטער צו דער קאמיטע פון בית יעקב שוהל וואו מען גרייפט מיך אן. איך בין — נעבען זיי צו פערשטעהן א דירעזשאר פון דער היים און דא פראווע איך חזנות. וואס דען וואלט די קאמיטע געוואלט, איך זאל זיין אפשר א בעל עגלה און פראווען חזנות און ניט וויסען קיין עברי, ניט וויסען פון נאטען, פון קונסט און דאך פיהרען א כאהר? וועגען האל האב איך בלויז צו בעמערקען אז יעדער עדעלער איד וויים פון'ם פסוק ,בכל מקום אשר תזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. דער בעש"ט זאגט אז ,אבוא' איז בגמטריא עשרה, ד. ה. אבי א מנין אידען ווען זיך וואו ניט איז צוזאמענקומען וועל איך קומען זיי בענשען. בכלל זיינען אין אמעריקא די שוהלען א מין ביזנעס און ווען די שוהל פיהרט ביזנעס מעג דאך דאס א האל בוודאי פיהרען. הוץ דעם זיינען די שוהלען ענג אריינצונעהמען אין זיך אלע אידען און עס איז ניט מעהר ווי רעכט אז א מענש וואס איז גוט בקי אין נגינה, איז בעהאוועגט מיט חזנות'קונסט זאל אין יו"ט האבען א האל וואו די דאוונער זאלען געניסען א גייסטיגען פערגעניגען פון חזנות און פון שעהנער ארדנונג. מיט אכטונג

(1—1 — מ. דזשייקאב.

איך האב ערהאלטען א גרויסען אויסוואהל פון פערשיעדענע

גאלדענע זייגערס, קייטען, דיימאנטענע רינגען.

אזוי אויך א גרויסען אויסוואהל גראמאפאנס און די נייעסטע רע-קארדס פון די וועלט בעריהמטע זינגער, אלעס צו די בילליגסטע פרייזען.

125)

A. KAPLAN

815 Main Street

לשנה טובה תכתבו

ווינשט אייך אייער אלט בעקאנטער פאטאגראפער

שעכטער

וואס מאכט יעצט איין דאזען פראכט-פאל שעהנע שנה טובה'ס וואס וויני-פעג האט נאך ניט געזעהן, פאר דעם קליינעם פרייז $1.75

קומט און איבערציינט זיך אין דער

German Art Studio

קאר. לאגאן און מיין פהאן גערי 4380

איינטריט אין לאגאן עוועניו.

דריורי'ס ריידוואוד לאגער.

די בעסטע אין מארקעט.

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand
Aerated Waters Ale
and Stout
Winnipeg, Manitoba.

שעהנע פרינטינג ברענגט קונים.

גוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד. מיר מאכען שעהנע פרינטינג אויף אלע שפראכען אהן מיסטייקס.

The Modern Printing Co.

M. Glucksberg, Prop.

318 Hargrave St.

Phone Main 3040

גענז, קאטשקעס און טשיקענס.

מיר מאכען בעקאנט אלע היעגע אי-דען אז מיר האבען א פולען סטאק פון אלערליי עופות. ווער עס וויל זיך בע-זארגען מיט גוטע טשיקענס אויף יו"ט, זאל נור טעלעפאנירען גערי 3379 און אייער אלטער בעקאנטער מר. **פליישמאן** וועט אייך ברענגען אין שטוב אריין אלעס וואס איהר וועט פערלאנגען צו די בילינגסטע פרייזען. אויך בעקומט איהר ביי אונז פרישע אייער און גוטע פוטער, אלעס צו האלסייל פרייז. און ווען עס פערגלוסט זיך אייך א טשיקען געקוילעט און גע-פליקט, קריגט איהר עס דורך אונז.

סיטי פראדוס קאמפאני

456 פאסיפיק עוו. פהאן גערי 3379

טהאר און אינדיען מאטאר סייקעלס.

בייסיקלס פון $35 און מעהר
אויך ריפייר און סאנדרים
פון אלע סארטען

North End Bicycle Co.

849 MAIN ST. PHONE S. J. 633

Opposite Dufferin Avenue. (125

פערלאנגט גוטע פלייסיגע מענשען, מענער אדער פרויען, גוטע ווײדזשעס געצאהלט צו די ריכטיגע לייט, סטעדי דזשאב זיך ווענדען צו מר.

ב. שראגגע

400 פרינצעס סטריט.

פהאן סט. דזשאהן 382

B. SHRAGGE

400 Princess Street

SALTZMAN & LIPSHITZ

ה. זאלצמאן, סיוויל אינזשינער, נעהמט אן צו צייכנען פערשיעדענע פלענער פון הייזער, קאטעדזשעס, בלאקס און אלערהאנד געביידעס. אויך נעהמען מיר אן קאנטראקטס אויף צו בויען אלערהאנד געביידעס. דארפט איהר עטוואס בויען? דאן קומט און בעראטה זיך מיט אונז.

מיר זעלען אייך גאר ניט רעכנען דאפיר.

זאלצמאן און ליפשיץ 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאהן 761

נאך שכל דארף מען קליידער

דער גוט בעקאנטער קאסטום טיילאר

ל. בוק האט געמופט פון 262 עליס עוועניו קיין **185 הענרי**

גאראנטירט פיינע און סטיילישע קליידער געמאכט שעהן און גוט געפיט.

קומט און איבערציינט זיך. פהאן מיין 7926

וואנצען?

אין א פאר שטונדען פערטרייב איך דורך מעכאנישע מיטלען די וואנצען פון אייער הויז אזוי דאס זיי וועלען שוין מעהר ביי אייך ניט זיין. דערויף געבען מיר א געשריבענע גאראנטיע, און ווען מען מוז א צווייטעס מאל דיזאפענקצינירען אייער הויז, מאכען מיר עס אהן געלד. לעצטען זומער האבען מיר געקלינט אי-בער טויזענד רומס. עסטימייטס ווערט געגעבען פריי.

The Vermin Destroying Co.

259 פריטשארד עוו. א. ז. הארטמאן, פראפ. פאן סט. דזש. 1240

לעבט א גוטען טאג.

ענדליך האט זיך וויניפעג דערלעבט דאס מען קען שוין ארויספאהרען פערברענגען די זומער מאנאטען, 20 מייל פון שטאדט אין א אידישען האטעל, א סטריקטלי כשר'ע קיך צו די בילינגסטע פרייזען.

קיינע מאסקיטעס זיינען ניטא! די סי פי אר ברענגט אייך גלייך צום האטעל

I. Ludwick **Hotel Niverville**

Niverville, man.

88)